BRITISH & FOREIGN BIBLE SOCIETY

150

GUACANAGARI	PONTIAC	BLACK HAWK
MONTEZUMA	CAPTAIN PIPE	KEOKUK
GUATIMOTZIN	LOGAN	SACAGAWEA
POWHATAN	CORNPLANTER	BENITO JUAREZ
POCAHONTAS	JOSEPH BRANT	MANGUS COLORADAS
SAMOSET	RED JACKET	LITTLE CROW
MASSASOIT	LITTLE TURTLE	SITTING BULL
KING PHILIP	TECUMSEH	CHIEF JOSEPH
UNCAS	OSCEOLA	GERONIMO
TEDYUSKUNG	SEQUOYA	
	SHABONEE	

TO PERPETUATE THE HISTORY AND DEVELOPMENT OF THE PEOPLE REPRESENTED BY THE ABOVE CHIEFS AND WISE MEN THIS COLLECTION HAS BEEN GATHERED BY THEIR FRIEND

EDWARD EVERETT AYER

AND PRESENTED BY HIM TO

THE NEWBERRY LIBRARY

1911

The Gospel in Many Tongues

From the Title=page of the Bishops' Bible, 1585, in the Society's Library

Centenary Edition

British and Foreign Bible Society
146 Queen Victoria Street, London, E.C.

1903

PENNSYLVANIA
BIBLE SOCIETY,
701 WALNUT STREET,
PHILADELPHIA.

Ayer
420
B58
J7
1903

PREFACE.

This little book presents to the eye specimens of the varied languages and characters in which the British and Foreign Bible Society promotes the translation, printing, or distribution of the Holy Scriptures in whole or in part. The idea was taken from samples of Acts 2. 8 in many languages and types, issued in 1855, or earlier, by Mr. W. M. Watts, to advertise the scope of his printing office in Crown Court. He granted the Society the use of his texts for its own purpose. Its edition of 1863 contained his verse in 91 languages and some 30 varieties of character.

After a time the verse was changed to St. John 3. 16 in all cases in which that Gospel had been published. In others the passage quoted instead is specified.

The edition of 1893 has been current for ten years. It contained 320 specimens—237 being St. John 3. 16. Of these, 284 were distinct languages or dialects; and 36 were verses repeated from editions in other characters intended to meet the needs of a section of a population. This Centenary edition contains 403 specimens, a verse in Ranon being still lacking in England. They illustrate 359 varieties of language (an increase of 75), and 44 reduplications in another character. The quotations are in 317 cases from St. John.

ST. JOHN 3. 16.

"FOR GOD SO LOVED THE WORLD, THAT HE
GAVE HIS ONLY BEGOTTEN SON, THAT
WHOSOEVER BELIEVETH IN HIM
SHOULD NOT PERISH, BUT
HAVE EVERLASTING
LIFE."

THE NEWBERRY LIBRARY CHICAGO

BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

THIS Society was formed on March 7, 1804, with the sole object of circulating the Word of God throughout the world. Since then, above one hundred and eighty millions of Bibles, Testaments and Portions have been issued by it in at least three hundred and seventy languages and dialects, many of which had not previously been reduced to writing. In this work the Society has been aided by all sections of Christ's Church, by the leaders and friends of Christian enterprise and missions, and by scholars and philologists, Foreign as well as British.

All parts of the world have felt its influence. It has agents or correspondents, colporteurs and dépôts in most countries in Europe. It is the handmaid of all Protestant Missionary Societies among the distant nations of the earth. Its own work extends to regions which they do not reach.

At home, schools and hospitals, prisons and reformatories, railway-stations and hotels, the army and the navy, the poor and the blind, are supplied with the Holy Scriptures through its agency. Public and social movements, international exhibitions, emigrations, wars, fires, floods, and the like, are regarded as so many opportunities to introduce God's Word into new channels, and let it speak to fresh hearts.

Wherever it goes and in whatever version, the Bible can still awaken the conscience and purify the life. For through it the Almighty Spirit reveals that message of Divine Love which enlightens the mind, touches the heart, curbs the passions, and makes "wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus." The call to speed its errand by voice and effort, by gifts and prayers, is urgent. Multitudes are still without the Saviour's words in their own tongue.

October, 1903.

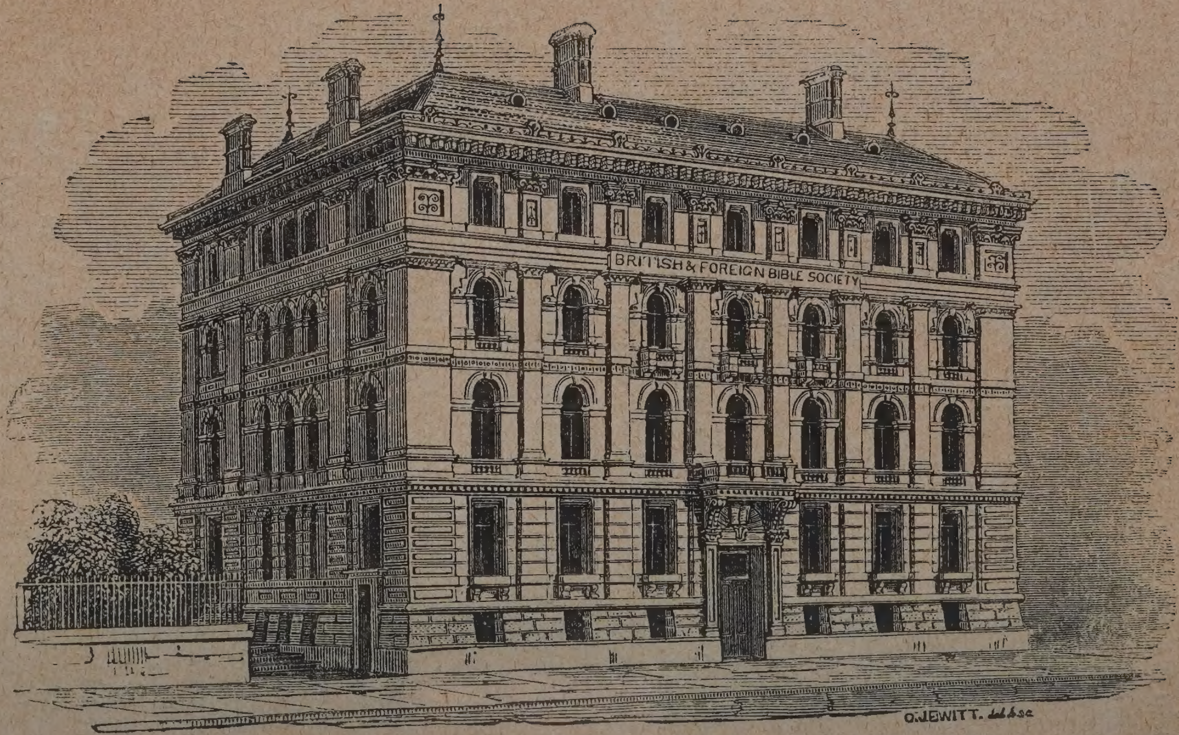

BIBLE HOUSE, 146 QUEEN VICTORIA STREET, LONDON.

Built by Special Subscription; Foundation Stone Laid June 11, 1866; Opened May 4, 1869.

British & Foreign Bible Society's

SPECIMENS OF LANGUAGES.

Akraisch, Akra. **ACCRĀ or GĀ.** **Accra ou Gā.**

(*Goldküste.*) (*Gold Coast, W. Africa.*) (*Côte d'Or.*)

Edšake̱ ne̱ke̱ Nyoṅmo̱ sumo̱ dše le̱, ake̱ eṅõ ebi kōme le̱ ehã, koni mofẽmo ní heo̱ eno̱ yeo̱ le̱ hĩe akakpãṭã, ši moṅ ená nāno̱ wala.

AFGHĀNI. *See* **Pashtō.**

AIMARA. *See* **Aymara.**

Aino. **AINU.** **Aïnos.**

(*Jezo, Japan.*) (*Yezo, Japan.*) (*Ile de Yéso, Japon.*)

Mambe gusu ne yakun Kamui anak ne koro shinen ne Poho koropare pakno moshiri omap ruwe ne, nen ne yakka nei Poho eishokoro guru obitta aisamka shomoki no nei pakno ne yakka ishu ramat koro kuni ne kore nisa ruwe ne.

Albanisch. **ALBANIAN** (*National char.*). **Albanais.**

Zotit Πεrendise tent dot' i fales, εδε vetem' atε dot' i lutes.—*Matt.* 4. 10, pt.

Gheg-Albanisch. **ALBANIAN** (Gheg). **Albanais Guègue.**

(*N. Albania.*)

(*N. Albanien*) (*Albanie Septentrionale.*)

Sepsĕ Perẹndia kaḱi e deši botẹnẹ, sa̅ δa Bīrin' e vet, vetẹm-l'ĕminẹ, pẹr mos me uvdierẹ ǵioẹ-kuš t' i besoyẹ, por tẹ ketẹ yetẹ tẹ pa-sŏsẹme.

Tosk-Albanisch. **ALBANIAN** (Tosk). **Albanais Toske.**

(*S. Albanien.*) (*S. Albania.*) (*Albanie Méridionale.*)

Σὲ ψὲ Περντία κάκε ἑ δέσι πότενε, σὰ κὲ δὰ τὲ πίρρ' ἐτὶγ τὲ βέτεμινε, κὲ τζίλι δὸ κὲ τὲ πεσόγε ντὲ ἀί τὲ μὸς χουμπάσε, πὸ τὲ κέτε γέτεν' ἑ πὰ σόσουρε.

AMHARIC.

Amharisch. **Amharique ou Abyssin.**

(*Abessinien.*) (*Abyssinia.*) (*Abyssinie.*)

እግዚአብሔር ፡ እንዲሁ ፡ ዓለሙን ፡ ወድዋልና ፡ አንድ ፡ ልጁን ፡ እስኪሰጥ ፡ ድረስ ። በርሱ ፡ ያመነ ፡ ሁሉ ፡ እንዳይጠፋ ፡ የዘላለም ፡ ሕይወት ፡ ትሆንለት ፡ ዘንድ ፡ እንጂ ።

AMOY (*Lat. char.*).

Amoy. **Chinois vulgaire d'Amoy.**

(*S. Fūkien, China; and Island of Formosa.*)

Siōng-tè chiong to̍k-si^{n} ê Kía^{n} síu^{n}-sù sè-kan, hō· sìn i ê lâng m̄ sái tîm-lûn oē tit-tio̍h éng-oa̍h; I thìa^{n} sè-kan ê lâng kàu án-ni.

ANEITYUM.

Anityumisch. **Annatom.**

(*Neu-Hebriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouv.-Hébrides.*)

Is um ucce naiheuc vai iji pece asega o Atua is abrai Inhal o un is eti ache aien, va eri eti emesmas a ilpu atimi asgeig iran asega, jam leh nitai umoh iran ineig inyi ti lep ti.

ANĪWA.

Aniwanisch. **Aniva.**

(*Neu-Hebriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouv.-Hébrides.*)

Ma Atua neicitiafakarafia sore fanua wararonei, pe aia neitufwa tshana Nontariki tasi ana aia niamo, pe tagatotshi fakarogrogo aia setouwaki ia tiafi sore, kaia nakoamo ania mouri tou ma tou.

ANNAM.

Annamitisch. **Annamite.**

(*Indo-China.*) (*Indo-China.*) (*Indo-Chine.*)

Vì Đứ'c Chúa Trò'i đã thu'o'ng yêu thiên hạ là thể nào, thì ngu'ò'i cho sai Con một ngu'ò'i xuống, mà kẻ nào có lòng tin ngu'ò'i thì khỏi chết khốn nạn, mà lại đặng sống không cùng.

Arabisch. **ARABIC.** **Arabe.**

(*Arabien.*) (*Arabia, Syria, Egypt, &c.*) (*Arabie.*)

لِأَنَّهُ هٰكَذَا أَحَبَّ ٱللهُ ٱلْعَالَمَ حَتَّى بَذَلَ ٱبْنَهُ ٱلْوَحِيدَ لِكَيْ
لَا يَهْلِكَ كُلُّ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ بَلْ تَكُونُ لَهُ ٱلْحَيٰوةُ ٱلْأَبَدِيَّةُ ❖

ARAMAIC. *See* **Syriac.**

ARMENIAN (Ancient).

Alt-Armenisch. **Arménien ancien.**

Զի այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ՝ մինչև զՈրդին իւր միածին ետ. զի ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս.

ARMENIAN (Ararat).

Ararat-Armenisch. **Arménien de l'Ararat.**

(*Trans-Caucasia.*)

Պատճառն որ՝ Աստուած էնպէս սիրեց աշխարհքին՝ մինչև որ իրան միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ով որ հաւատայ նորան՝ չըկորչի, այլ յաւիտենական կեանքըն ընդունի:

ARMENIAN (MODERN).

Neu-Armenisch. **Arménien moderne.**

(*Asia Minor, Constantinople, &c.*)

Ինչու որ Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանքը ընդունի։

ĀSĀMI.

Assamisch. **Assamais.**

(*Indien.*) (*Assam, N. E. India.*) (*Inde.*)

কিয়নো ঈশ্বৰে জগতলৈ এনে প্ৰেম কৰিলে, যে, তেঁওৰ পুত্ৰত যি কোনোৱে বিশ্বাস কৰে, সি নষ্ট নহই, অনন্ত জীৱন পাবৰ নিমিত্তে, তেঁওৰ সেই একে জনা পুত্ৰকেই দান কৰিলে।

ASHANTI or OTSHI.

Otschi. **Achanti ou Odchi.**

(*Asante.*) (*Ashanti, Gold Coast.*) (*Côte d'Or.*)

Nà se̱nea Onyaṅkõpo̱ṅ do̱ w̌iase ni, se̱ o̱de ne ba a o̱woo no koro mãe, *na* obiara a ogye no di no anyera, na wanyã dā ṅkwã.

AULUA. *See* **Malekūla.**

Aymara-indianisch. **AYMARA.** **Aymara.**

(*Bolivien.*) (*Bolivia.*) (*Bolivie.*)

Tata Dios saparo hampattiña, adoracion churaña, hupa saparo chiumachasiña.—*Luke* 4. 8, pt.

AZERBIJĀNI. *See* **Transcaucasian Tūrki.**

AZTEC. *See* **Mexican.**

Badaga. **BADAGA** (*Kanarese char.*). **Badaga.**

(*Blaue Berge.*) (*Nilgiris, S. India.*) (*Monts Nilgherri.*)

ಏಕಾಂದಲೆ, ದೇವರ ಚಿತ್ತದ ಪರಕಾರ ನಡೆವವಂ ಏಯವಂನೋ ಅವಂನೇ ಎನಗ ಅಣ್ಣತಮ್ಮನೂ ಅಕ್ಕತಂಗೆಯೂ, ಅವ್ವೆಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂ ಎನ್ನಂ.—*Mark* 3. 35.

BADAGA (*Tamil char.*).

எக்காந்திலெ, தேவர சித்தி ப்ரகார நடெவவ எயவனோ அவனே எனகி அண்ண தம்மனூ அக்கதிங்கெயூ, அவ்வெயூ ஆகித்தினெ என்ன.—*Mark* 3. 35.

BAKI. *See* **Epi, West.**

BA-LŌLO. *See* **Lōlo.**

BALŪCHI or BALŌCHI.

Belutschen-Sprache. **Bélouchi.**

(*Belutchistan.*) (*Baluchistan.*) (*Béloutchistan.*)

Ki Huḍhá jihánar ikka dosti khutha, ki wathi wahidzáda-Bachh dathai, an ranga ki har khas ki eshi nyama ímán dárokh bi gár na bi, bale yamára zindaghi dárith.

BASHKĪR TŪRKI.

Baschkirisch. **Turc des Bachkirs.**

(*Ufa, S. Urals, Russia.*)

Анын ӧсӧн Хоз̆ай донйаны шул тикте йаратты, ул ӳзенен йангыз̆ тыуган Улын, Ага эшӓнеӳсе ġӓр-кем ġа лӓк булмаġын, мӓнġе теректек алġын, тиб бирз̆е.

BASQUE, FRENCH (Labourdin).

Französisch-Baskisch. **Basque Français.**

(*Pyrenees and Navarre.*)

Alabainan Jainkoak haletan du mundua maithatu, non bere Seme bekharra eman baitu, hunen baithan sinhesten duen nihor ez dadien gal, aitzitik izan dezan bethiko bizitzea.

BASQUE, FRENCH (Souletin).

Ceren Jincouac hain du maithatu mundia, noun eman beitu bere seme bakhotcha, amorecatic hartan sinhesten dian guiçonetaric batere eztadin gal, bena ukhen deçan bethiereco bicitcia.

BASQUE, SPANISH (Guipuscoa).

Guipuzkoa-Baskisch. **Basque Espagnol.**

(*Biscay, Guipuscoa, and Alava.*)

Tergatic ain maite izan du Jaungoicoac mundua, non eman duen bere Seme Bacarra beragan fedea duan guzia galdu ez dedin, baizic izan dezan betico bizia.

BATTA (Mandailing or Angkola).

Bātakkisch. **Battak. Mandailing.**

(*S. Sumatra.*)

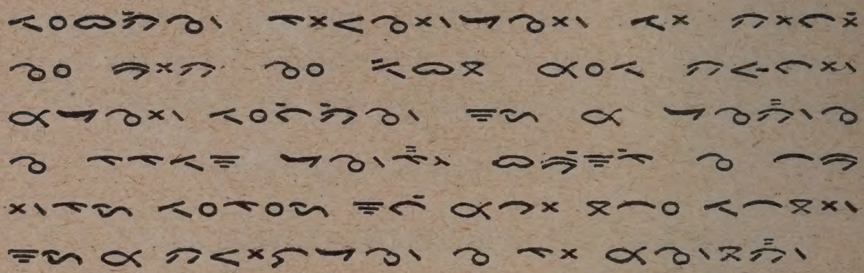

BATTA (Toba).

Bātakkisch. **Battak. Toba.**

(*N. Sumatra.*)

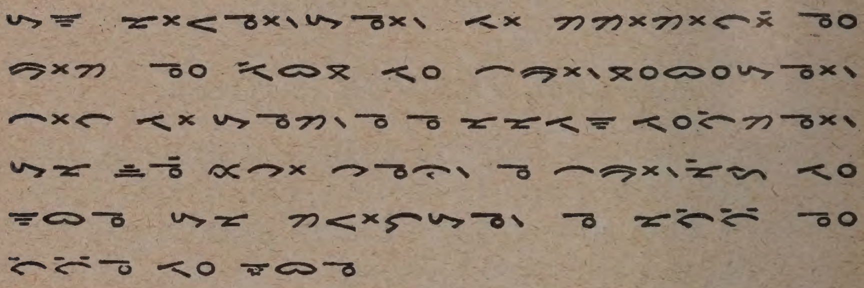

BATTA (Toba, *Lat. char.*).

Ai songonon do hahoholong ni roha ni Debata di portibion, pola do Anakna, na sasadai dilehon, asa unang mago ganup na porseja di Ibana, asa hangoluan na saleleng ni lelengna di ibana.

BEAVER INDIAN.

Spr. d. Biber-Indianer. **Indien Beaver.**

(*Indians on the Peace River, N. America.*)

Atunne zon kooh ghawoteassi ayi Nagha Tgha indi, ayi akye chu, ustye chu, unne chu.—*Mark* 3.35.

Bengalisch. BENGĀLI or BANGLĀ. Bengalais.

(*Indien.*) (*India.*) (*Inde.*)

কারণ ঈশ্বর জগৎকে এমন প্রেম করিলেন যে, আপনার একজাত পুত্রকে দান করিলেন, যেন, যে কেহ তাঁহাতে বিশ্বাস করে, সে বিনষ্ট না হয়, কিন্তু অনন্ত জীবন পায়।

BENGĀLI (*Lat. char.*).

Kenaná Iśhwar jagater prati eman dayá karilen, je ápanár adwitíya Putrake pradán karilen; táháte tán̲hár bishwáskári pratyek jan naṣhṭa ná haiyá ananta paramáyu páibe.

BENGĀLI (Musalmāni).

কারণ খোদা দুনিয়াকে এমন পিয়ার করিলেন যে, আপনার একজাত বেটাকে দান করিলেন, যেন, যে কেহ তাঁহাতে ইমান আনে, সে বিনষ্ট না হয়, কিন্তু হামেশার জিন্দাগী পায়।

Berberisch. **BERBER** (SHAWĪA). **Berbère.**

(*Algerien.*) (*Algeria, &c.*) (*Algérie.*)

See also **Kabyli.**

مَذَيَلّ هَلَّمْ كُنْوِ ذِمُولَنْ اَلْهَم هَسَنَمْ أَسْتِهكَم اَرو
اَنُونْ اَلْمَعَطَ اَلْعَالِ أَهَفَدَّشْ أَمْبَابَهُوق اَقْهَقْنَاوْ
اِذِفْلَكْ اَلرُّحْ اَلْعَالِ إِيَّانْ أَهِتَسْفَسِنْ—*Luke* 11. 13.

Berberisch. **BERBER** (RIFI). **Riffi.**

(*Marokko.*) (*Shilha, Morocco.*) (*Le Maroc.*)

لِأَنْ هَمْيَا أَيْگَيخَسّ اللّه إِدُونِشْت أَرَامِي يُوكْشَاْ مِمّيس يِجّن
إِنّيس حُمَا وَرِيهِدْجِش قَاع وُنّي غَاإِأَمِنِن زَيْس لَكِن أَدَسْتِيرِي
ثُوذَرْث إِن رِبْذَاْ ❖

Bicol. **BĪCOL.** **Bicol.**

(*Philippinen.*) (*Philippine Islands.*) (*Iles Philippines.*)

Sasambahón mo an Cagurangnán mong Dios asín sa iya saná mag-lilingcód ca.—*Luke* 4. 8, pt.

Epi-Sprache. **BIERI.** **Biérien.**

(*S.W. Epi, New Hebrides.*)

(*Neu-Hebriden.*) (*Nouv.-Hébrides.*)

See also **Epi** *and* **Tasīko.**

Ku lotu Kin NSumba Konama Atua, Ku logogogo Kin nigana sekitu.—*Luke* 4. 8, pt.

BISAYAN. *See* **Visayan.**

BLACKFOOT INDIAN.

(*E. of the Rocky Mountains.*)

Spr. d. Schwarzfuss-Indianer. (*Oestl. vom Felsengebirge.*)

Indien Blackfoot. (*A l'est des Montagnes Rocheuses.*)

Jesus it ŭn is′tsiu aie, mat′sĭn aip, ki mat aksaks ksĭn o au′ats Nin′a, kit ap′is to tok ă.—*Matt.* 4. 7.

Bogos. **BOGOS or BILIN** (*Ethiopic char.*). **Bogos.**

(*Abessinien.*) (*N. of Abyssinia.*) (*Abyssinie.*)

ጀርዶ ፡ ትእደዶሲ ፡ እሳኹ ፡ ኒ ፡ ደደን ፡ ግን፡ ደቪኒኽር ፡ ደገናኽር ፡፡ — *Mark* 3. 35.

BOHEMIAN.

Böhmisch, Czechisch. **Bohémien ou Tchèque.**

Nebo tak Bůh milowal ſwět, že Syna ſweho gednorozeného dal, aby každý, kdóž wěřj w něho, nezahynul, ale měl žiwot wěčný.

BOHEMIAN (*Lat. char.*).

Nebo tak Bůh miloval svet, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.

Bondei. **BONDEI.** **Bondéi.**

(*Mainland N. W. of Zanzibar.*)

(*Nordwestlich von Zanzibar.*) (*Nord-ouest de Zanzibar.*)

Wenda umwabudu Zumbe mulungu Yuako naye ikedo wenda umwabudu.—*Matt.* 4. 10, pt.

Bretonisch. **BRETON.** **Breton Armoricain.**

(*Brittany.*)

Rag Doue hen deuz karet kement ar bed, ma hen deuz roet he Vab unic, evit na vezo ket kollet piou-benag a gred enhan, mes ma hen devezo ar vuez eternel.

Buginesisch. **BŪGIS.** **Bouque.**

(*Celebes.*)

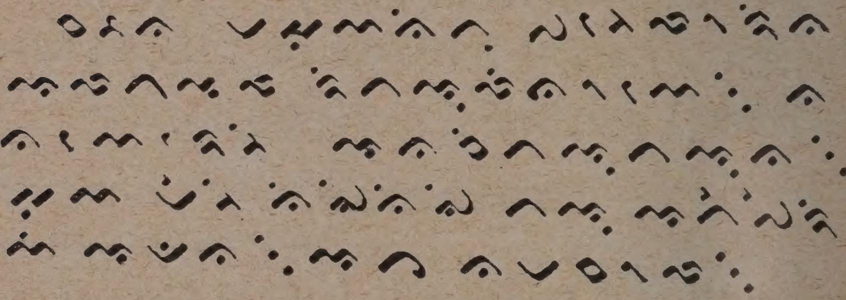

Bugotu. **BUGOTU.** **Bougouton.**

(*Ysabel I. Solomon Islands.*)

(*Salomon-Inseln.*) (*Iles Salomon.*)

Na vunegna God ke dothovia puala na maramagna, *g*i e tamathaginia a Dathegna vahu sopa, *g*i ahai ke vaututunia keda bosi luvu, me keda ta*n*olia na havi hau.

Bulgarisch. **BULGARIAN.** **Bulgare.**

Защото Богъ толкозь възлюби свѣтъ-тъ, щото даде Сына своего єдинороднаго, за да не погыне всѧкой който вѣрꙋва въ него, но да има животъ вѣченъ.

Bullom. **BULLOM.** **Bullom.**

(*Sierra Leone, &c.*)

N chum pëah hallë papah, Foy moa nu boiah woa nonëken.—*Matt.* 4. 10, pt. [Ed. 1816.]

Barmanisch. **BURMESE.** **Birman.**

ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ သားတော်ကိုယုံကြည်
သောသူတိုင်း။ ပျက်စီးခြင်းသို့ မရောက်၊ ထာဝ
ရအသက်ကို ရစေခြင်းငှါ၊ ဘုရား သခင်သည်၊
တပါးတည်း၊ ဘွားသော သားတော်ကို၊ စွန့်
တော်မူသည်တိုင်အောင်၊ ဤလောကကိုချစ်
တော်မူ၏။

Kaffernsprache. **CAFFIR.** *See* **Xōsa.** **Cafre.**

CAKCHIQUEL.

Spr. d. Guatemala-Indianer. **Indien de Guatemala.**

(*Guatemala Indians.*)

Ri rocah, ri uleuh, xtiquihax, xa ketzih nutzih manxtikaxte.—*Mark* 13. 31.

Kambodscha. **CAMBŌDIAN or KHMER.** **Cambodgien.**

(*Indo-China.*) (*Indo-China.*) (*Indo-Chine.*)

ប៉ុន្តែទ្រង់ឆ្លើយថា ព្រះមាតា នឹងព្រះ
អាណុជអាត្មា សិងតែអស់ទាំងអ្នកដែលស្តាប់
ព្រះបន្ទូលព្រះ ហើយយកទុកធ្វើ —*Luke* 8. 21.

CANTON or PUNTI.

Punti. **Chinois Vulgaire de Canton.**

(*Canton and Neighbourhood, China.*)

(*Kwangtung-Provinz.*) (*Province de Kwang-tung.*)

因爲上帝愛世界、甚至搣佢獨生之子賜過佢哋、令但凡信佢嘅、免至滅亡、又得永生。

CANTON (*Lat. char.*).

(*In Lat. Schrift.*) (*En caractères latins.*)

Yan-waî Sheûng-Taì oì shaì-kaaì shâm chì kʻaaí kʻuĭ tūk shang chi Tsź tsʻż kwòh kʻuĭ-teî, lîng taân-faān sùn kʻuĭ kè, mĭn chì mītmōng, yaû tak wĭng-shang.

Karibisch. **CARIB.** **Caraïbe.**

(British Honduras and Neighbourhood.)

Lisiñe ubow lun Bondiu lichigī Lirahu lé ligiyaruguti, le afiñeruti lidan méféridirumbī, libiuba ibagari magumuchaditi.

CARSHŪN (ARABIC *in Syriac char.*).

(Mesopotamia, &c.)

Karschunisch. *(Mesopotamien, &c.)*

Carchoun. *(La Mésopotamie.)*

ܗܟܕܐ ܐܚܒ ܐܠܠܗ ܐܠܥܐܠܡ ܚܬܝ
ܒܕܠ ܐܒܢܗ ܐܠܘܚܝܕ ܠܟܝܠܐ ܝܗܠܟ
ܟܠ ܡܢ ܝܘܡܢ ܒܗ. ܒܠ ܬܟܘܢ ܠܗ
ܚܝܐܬ ܐܠܐܒܕ.

Catalonisch. **CATALAN.** **Catalan.**

(Catalonia, E. Spain.)

Puix Deu ha amat de tal modo al mon, que ha donat son unigenit Fill, á fi de que tothom que creu en ell no peresca, ans bé tinga la vida eterna.

Dschagga. **CHAGGA** (Mochi). **Chagga.**

(*S. of Kilima-Njaro, E. Africa.*)

(*Am Kilimandscharo.*)

Mterewa, Bwana Rua ofo na mdumikia o tupu.—*Matt.* 4. 10, pt.

Tānkri Tschamba. **CHAMBA** (*Tānkri char.*). **Chamba.**

(*Chamba State, Panjāb.*)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Tscheremissisch. **CHEREMISS.** **Tchérémisse.**

(*Russland.*) (*Finns on the Volga near Kazan.*) (*Russie.*)

Теньгѐ ярашэ́нъ Ю́ма сандáликамъ, шша̀ и́къ шкѐ э́ргажамъ пу́шъ, сáкай иняньша шы́даланъ и́нже-я́мъ, а и́леже вара̀ мучáшдэма ку́румъ му́чка. [Ed. 1821.]

CHINESE (High Wen-li).

Chinesisch (Hoch-Wenli). **Chinois (Version littéraire).**

蓋上帝以獨生之子賜世、俾信之者免沈淪、而得永生、其愛世如此。

CHINESE (Easy Wen-li).

蓋上帝愛世，甚至予以其獨生之子，俾凡信之者，免淪亡而有永生。

See also:

Amoy.	**Hainan.**	**Ningpo.**	**Swatau.**
Canton.	**Hakka.**	**Peking.**	**Taichau.**
Fūchau.	**Nanking.**	**Shanghai.**	**Wenchau.**

CHI-NYANJA. *See* Nyanja.

CHIPPEWA. *See* Ojibwa.

Tschippewyan.

CHIPPEWYAN.

(*Canada. From Churchill to Athabasca.*)

ᕲᐅᐟᑬ ᐁᔨ ᐅᕋᐟ ᕲ ᐅᘃᕲᐁᓇ ᕲ ᐁᔨᓇ ᘀᔭᐟ ᒫᘃᕲᐟᘂ ᕲ ᐃᐢᔅᑰᕲ
ᑲᔑ ᕴᐡᘁ ᕲᑌ ᐁᑎᓗᘂ ᐅᐟᑬ ᐧᐊᔑ ᐃᕞ ᗾ, ᐃᐣᔅᐟ ᕇᓇ ᗾ ᐅᑲ,

CHI-TONGA.

Tschitonga.

(*West of Lake Nyassa, Central Africa.*)

Pakuti Mulungu wangwanja charu viyo, Kuti wangupaska Kananda wake, chakuti mweniyo yose watuvwana nayo watayike cha, Kweni waje ndi umoyo wa mu yaya.

Setschuana.

CHUĀNA (SE-TLAPI).

Setchuana.

(*Bechuanaland, S. Africa.*)

Gone Mořimo o lo oa rata lehatse yalo, ka o lo oa ntsa Moroa ona eo o tsecoeñ a le esi, gore moñue le moñue eo o řumelañ mo go ena, a si ka a hela, mi a ne le botselo yo bo sa khutleñ.

Tschuwaschisch.

CHUVASH.

Tchouvache.

(*Russland.*) (*Kazan, &c., Russia.*) (*Russie.*)

Турă тĕнҫене ҫав тĕрлĕ йуратаť, Вăл ĕненекенсем пĕри те ан пĕтҫĕр, ĕмĕрлĕх пурăнăҫа кĕмелле пулҫăр тесе.

CONGO. *See* Kongo.

Koptisch. **COPTIC.** **Copte.**

(*Copts in Egypt.*)

Ⲡⲁⲓⲣⲏϯ ⲅⲁⲣ ⲁ̀ ⲫϯ ⲙⲉⲛⲣⲉ ⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ϩⲱⲥⲧⲉ ⲡⲉϥϣⲏⲣⲓ ⲙ̀ⲙⲁⲩⲁⲧϥ ⲛ̀ⲧⲉϥⲧⲏⲓϥ ϩⲓⲛⲁ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲑⲛⲁϩϯ ⲉ̀ⲣⲟϥ ⲛ̀ⲧⲉϥ-ϣⲧⲉⲙⲧⲁⲕⲟ ⲁⲗⲗⲁ ⲛ̀ⲧⲉϥϭⲓ ⲛ̀ⲟⲩⲱⲛϧ ⲛ̀ⲉ̀ⲛⲉϩ.

COREAN. *See* **Korean.**

See **Korean.**

Kri. **CREE, Eastern, or Plain** (Revised Version). **Cri.**

(*Cree Indians, Manitoba, &c.*)

ᓴᐁᐧᔨᐦᒑᑯᓯᐊᐧᐠ ᑳ ᑲᓈᒋᑎᐁᒋᐠ: ᒋᑫᒪ ᑭᑕ ᐚᐸᒣᐊᐧᐠ ᑭᓭᒪᓂᑐᐊᐧ.—*Matt.* 5. 8. [Ed. 1903]

Kri. **CREE, Western, or Swampy.** **Cri.**

(*Red River, &c., Rupert's Land.*)

ᐁᐢᐲᐦᒋ ᓵᑭᐦᒑᐟ ᑭᓭᒪᓂᑑ ᐊᐢᑭᔨᐤ ᑳ ᑮᐦᐅᐦᒋ ᒣᑭᐟ ᐅᐯᔭᔫᓵᓇ, ᐊᐃᐧᔭᐠ ᑫᒑᐯᐧᐏᔨᒫᑫᐧ ᐁᑳ ᑭᒋ ᓂᓯᐚᓈᑎᓯᐤ, ᒫᑲ ᑭᒋ ᐊᔮᐟ ᑳᑭᑫ ᐱᒫᑎᓯᐎᐣ.

CREE, Western, or Swampy (*Latin char.*).

Weya Muneto ā ispeēche saketåpun uske, kẽ mākew oo pauko-Koosisana, piko una tapwåtowayitche numoweya oo ga nissewun-atissẽty, maka oo ga ayåty kakekā pimatisse-win.

CREOLE. *See* Mauritius.

CRIMEAN or KRIM TŪRKI.

Krim-Türkisch. **Turc de la Crimée.**

(*Krim.*) (*Crimea.*) (*Crimée.*)

زيرا الله دنيايى شويله سوديكه كندو بريجك اوغلين
ويردى تاكه هر آكر ايذانان هلاك اولميا امّا ابدى حياته
مالك اولا .

CROAT. *See* Servian *in Latin characters.*

Dahome. **DAHOMEY.** *See* **Pōpō.** **Dahoméen.**

Südhindostani. **DAKHANI.** **Hindoustani-Dâkni.**

(*Muhammadans in S. India.*)

كيونكه خُدا دُنيا سے ايسي محبّت رکھا که وه اپنا
ابنِ وحيد دے ديا تاکه جو کوئي اُسپر ايمان لاوے هلاك
نه هووے

DANISH or NORWEGIAN.

Dänisch. **Norwegisch.** **Danois ou Norvégien.**

Thi saa har Gud elsket Verden, at han har givet sin Søn den eenbaarne, paa det at hver den, som troer paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.

DANISH or NORWEGIAN (*Latin char.*).

Thi saa har Gud elsket Verden, at han har givet sin Sön, den eenbaarne, paa det at hver den, som troer paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.

DAUI or SUAU.

(*Neu-Guinea.*) (*Nouv.-Guinée.*)

(*S. Cape, New Guinea.*)

Ena Eaubada ena gadosisi tau nanabuena, ehagu ede, rougu ede, sinagu ede.—*Mark* 3. 35.

DIERI.

(*Cooper's Creek, S. Australia.*)

Ngangau jeruja Godali mitala ngantjana wonti, Nulia Ngatamura Kunakulno nunkani jinkina wonti, ngangau pratjanali tana nunkangu mortalu ngundranani, wata tintaterinanto, a-ai, tepi ngurali ngamalkananto.

DŌBU.

(*Neu-Guinea.*) (*British New Guinea.*) (*Nouv.-Guinée.*)

Eaubada bare'u i atenuaoleolena, ta enega Natuna teb*u*euna i enatunena i eb*u*aea be enega tauna i earena gea'abo i da m*u*awasa, ta eawasina ataia i da 'ewa.

DOMINĪCA.

Mundart auf St.-Domingo. **Patois de St. Domingue.**

(*Patois of Dominica, &c., W. Indies.*)

Pâce toute moune qui ka obéi Bon Dié, c'est fouaie moin épi saie moin epi mama moin.—*Mark* 3. 35.

Duala. **DUALLA.** **Dualla.**

(*Kamerun.*) (*Cameruns, W. Africa.*) (*Iles Cameroon.*)

Loba lo bo wasi ndulo, na a boli mpom man mo Muna, na motu na motu nyi dube tenge na mo, a si manyami, 'ndi a ma bene longe la bwindia. [Ed. 1855.]

York-Insel. **DUKE OF YORK ISLAND.** **Ile d'York.**

(*Neu-Irland.*) (*S. of New Ireland.*) (*Nouv.-Irlande.*)

Kuma Nara i mari diat a vuravura lenkumi, i taramweruai uni na Tunalik a kapuana, koniku in wirua uni ia ba in nurutau un i, in rakanpai ku a lalaun pa in rap.

Holländisch. **DUTCH.** **Hollandais.**

Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren' Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Dajakisch. **DYAK.** **Dayak.**

(*Borneo.*) (*S. E. Borneo.*) (*Bornéo.*)

Krana kalotä kapaham Hatalla djari sinta kalunen, sampai iä djari manenga Anake idjä tonggal, nakara genegenep olo, idjä pertjaja huang iä, djaton banasa, tapi bara pambelom idjä katatahi. [Neth. B. S. ed. 1858.]

Englisch. **ENGLISH.** **Anglais.**

For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.

West Epi. **EPI (West) or BAKI.** **Baki.**

(*Neu-Helriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouv.-Hébrides.*)

See also **Bieri** *and* **Tasīko.**

Kanio, tomu na a la tena Atua mialimbo, nai mbe kuruako, kovivinoku, kaineku.—*Mark* 3. 35.

EPI (East) or LÆVO.

(*New Hebrides.*)

Miasia God (De) sitomi yomarava sipa mla Narina wawa taga; pe na na lala pinuia na p̃a a lelaga vani a a ve mare re, ana a ve kiela namalena na p̃a pe uro re.

Eromanga. **EROMANGA.** **Eromangais.**

(*Neu-Hebriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouv.-Hébrides.*)

It Nobu yemelentokonda losu tamas memovunora Netni px Siteven eni, ma iyi si umentavnirigi Iyi otuonamiap, ko, ampi nomurep ubruni.

Eskimo. **ESKIMO or INNUIT.** **Esquimau.**

(*Baffin's Land.*)

ᐃᒫᒃ ᔫᑎᑉ ᓯᓛᒃᓱᐋᕐᒥᐆᑦ ᓂᒃᓚᒥᕓᑦ, ᐃᔅᓂᑑᐋᓂ ᑑᓂᓘᔪ, ᐃᓘᓈᒋᒃ ᐅᒃᐱᒃᑑᑦ ᑖᐸᓱᒨᕐᒐ ᐋᓯᐅᑯᓈᒥᑦ, ᓅᕐᔫᓯᐃᑐᒥᒃᓚ ᐃᓄᔫᑎᒃᔅᑯᕙᓘᒥᑦ.

Eskimo. **ESKIMO or INNUIT.** **Esquimau.**

(*Labrador, &c.*)

See also **Greenland.**

Taimik Gudib sillaksoarmiut nægligiveit, Ernetuane tunnilugo, illunatik okpertut tapsomunga, assiokonnagit nungusuitomigle innogutekarkovlugit.

Dorpat-Esthnisch. **ESTH** (Dorpat). **Esthonien de Dorpat.**

(*S. Esthonia.*)

Seſt niida om Jummal maailma armastanu, et temä oma ainuſündinü Poja om andnu, et kõik, keä temä ſisſe uſkwa, hukka ei ſaa, enge igäwäſt ello ſaawa.

Reval-Esthnisch. **ESTH** (Reval). **Esthonien de Réval.**

(*N. Esthonia.*)

Seſt nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainuſündinud Poja on annud, et ükski, kes tema ſisſe uſub, ei pea hukka ſaama, waid et igawene elu temal peab olema.

Aethiopisch. (*Abessinien.*)

ETHIOPIC.
(*Abyssinia.*)

Éthiopien. (*Abyssinie.*)

እስመ ፡ ከመዝ ፡ አፍቀሮ ፡ እግዚአብሔር ፤ ለዓለም ፡ እስከ ፡ ወልደ ፡ ዋሕደ ፡ ወሀበ ፡ ቤዛ ፡ ከመ ፡ ኩሉ ፡ ዘየአምን ፡ ቦቱ ፡ ኢይትሐጐል ፡ አላ ፡ ይረክብ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ።

Evhe. (*Sklavenküste.*)

ÉWÉ (Anlo).
(*Western Slave Coast, W. Africa.*)

Hiaou. (*Côte négrière.*)

Elabena alegbegbe Mawu lõ̱ χeχeame, bena wòtšo̱ Yeṅuto̱ ẃe Tenuvi hena, bena amešiame, ši χo̱a edži sena la, mele tšo̱tšro̱ ge wò, ke boṅ wòakpo̱ agbe mavo̱.

FALASHA or KĀRA.
(*Jews about Metammeh, Abyssinia.*)

የደሬ ፡ ይካላስ ፡ ቬባዕ ፡ ኒ ፡ ይዘን ፡ ገኚ፡ ይቬንሬ ፡ ይገኘሬ ። —*Mark* 3. 35.

FAÑ. *See* Pahouin.

Fang. (*Gabun.*)

FANG.
(*Gabūn, W. Africa.*)

Fang. (*Gabon.*)

Sèmige Jehôva Anyame wie: boñe bisé bia étam. —*Matt.* 4. 10, pt. [Rev. A. W. Marling's Version, 1894.]

Fanti. **FANTI.** **Fanti.**

(*Goldküste.*) (*Ashanti, Cape Coast.*) (*Côtes du Cap.*)

Na mbre Nyankupon dó wiadzi nyị; de edzị ni ba a owun' kurn' máa, ama obiara a ogyin' dzị oanhira, na oenya nkwã a onnyiewie.

FANTING.

(*Ambrim.*) (*Ambrym, New Hebrides.*)

A Jesus te-kel-kibume a te-hurro tiban, Marhu, Bwicha om sigru tiban Yafu ham God, a om ce tiban gai mehucon.—*Luke* 4. 8, pt.

Efāt. **FATÉ (Combined Dialect).** **Faté.**

(*Neu-Hebriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouv.-Hébrides.*)

Nalakena kin, Atua i rumi emeromina i tabalan, i bitua ki nanina sikeimau, nag sera natamole nag ru seralesoko os, ruga ti mat mau, me ruga fiatelak namolien nag i tu tu kai tu mau tu.

Fidschi. **FIJĪ.** **Fidjien.**

(*Viti-Inseln.*) (*Fiji Islands.*) (*Iles Fidji.*)

Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e dua bauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawa mudu.

Finnisch. **FINN.** **Finlandais.**

(*Finnland.*) (*Finland.*) (*Finlande.*)

Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi hänen ainoan Poikansa, että jokainen, kuin uskoo hänen päällensä, ei pidä hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman.

Fioti. **FĪOTI.** **Fiote.**

(*Kongo.*) (*N. of the Kongo Mouth.*) (*Congo.*)

Kadi bonso bwabü Nzambi watonda nza, vo kavana mwana ‘ndi mosi ukasemüna, mpasi wonso wonso ulekilawo minu kabüngwako kansi ukala moyo usalanga kwele mvu kuvutukidi mvu.

Flämisch. **FLEMISH.** **Flamand.**

(*Belgien.*) (*Belgium.*) (*Belgique.*)

Want alzoo heeft God de wereld bemind, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat al wie in Hem gelooft met verga, maar het eeuwige leven hebbe.

Französisch. **FRENCH.** **Français.**

Car Dieu a tellement aimé le monde, qu’il a donné son Fils unique, afin que quiconque croit en lui ne périsse point, mais qu’il ait la vie éternelle.

Friesisch.	**FRIS.**	**Frison.**
(*Friesland.*)	(*Friesland.*)	(*Frise.*)

Di héare dyn God scilste to foet falle ind him allonne oanbidje.—*Matt.* 4. 10, pt.

Futschau.	**FŪCHAU.**	**Fou-Tchéou.**
(*Fukien.*)	(*Fūkien, China.*)	(*Fouh-kian.*)

因上帝極愛世間，賜伊獨生其仔降世，以致凡信伊其仈，儺免沉淪，得永生。

FŪCHAU (*Lat. char.*).

Ĭng Siông-Dá̤ gĭk tiáng sié-găng, sé̤u dŭk-sĕng gí Cṳ̄ gáung-sié, ī-dé huá̤ng né̤ng séng Ĭ â̤ miēng tíng-lúng, dáik īng-sĕng.

Futuna.	**FUTUNA.**	**Futuna.**
(*Neu-Hebriden.*)	(*New Hebrides.*)	(*Nouv.-Hébrides.*)

Nifajivisā mari māa, ma agatama āa, ma fakā epapī oji, afakā oji sakī, Teriki ko Teatua oty katapa kiry kytey.—*Acts* 2. 39.

Gälisch. **GAELIC.** **Gaélique.**

(*Schottland.*) (*Highlands of Scotland.*) (*Ecosse.*)

Oir is ann mar sin a ghràdhaich Dia an saoghal, gu'n d'thug e 'aon-ghin Mhic féin, chum as ge b'e neach a chreideas ann, nach sgriosar e, ach gu'm bi a'bheatha shiorruidh aige.

Galla. **GALLA** (NORTHERN). **Galla.**

(*Südabyssinien.*) (*S. Abyssinia.*) (*Abyssinie du Sud.*)

፲፮ ዋቀዮ፡ አካ፡ ብፉ፡ ለፋ፡ ጀለቴራአ፡ ቶኮቾ፡ እልመሳ፡ ሐመ፡ ኬኖት፡ እሰት፡ ክንአመኑ፡ ሁንዱኑ፡ አክንቢዱኔፍ፡ ጀሬኘ፡ በረበራ፡ ሀቀባቹፍ፡ መሌ።

GALLA (*Latin char.*).

(*S. Abyssinia.*)

Waka akana tshalate tshira alami, Umasa tokitsha aka keñe, kan isati amăne aka henbāne, tshenan feia aka tauffe garra duri.

Ittu-Galla. **GALLA** (ITTU). **Ittu-Galla.**

(*Harar, Italian Somaliland.*)

Gofta Wagake insagadda, isa mo cala ingabarta. —*Matt.* 4. 10, pt.

GALLA (Southern) or BARẠRETTA.

(*E. Central Africa.*)

Manif ak suni Wain ha fed'e inama lafa, ak in Ilma isa tokocha k'ofa d'alete base, akam suni namn d'ud'umt ka isa d'uguom fet'u, ak himbane, ammo ha d'argetu fayum ta hindumne.

Galwa. **GALWA.** **Galwa.**

(*Franz. Kongogebiet.*) (*French Kongo.*) (*Congo français.*)

Miẻ be dwan̲iz'ihvan̲ô nyam̃ gô garegare yan̲i, miẻ be dwan̲' Anyambiẻ yan̲i, n'anwẻ be dwan̲'an̲agi wam̃.—*Lev.* 26. 12.

Ganda. **GANDA** (Lu-Ganda). **Ganda.**

(*Uganda.*) (*N. of Victoria Nyanza.*) (*Ouganda.*)

Kubanga Katonda bweyayagala ensi bwati, nokuwayo nawayo Omwanawe eyazalibwa omu yeka, buli munlu yena amukiriza aleme okubula, naye abere nobulamu obutagwawo.

GARHWĀLI (Tehri).

(*Himalayas, W. of Kumaon.*)

Tú Parmesur apná Issur-ka-tain̲ muṇḍnín̲wán̲ won khálí tai-kí sewá kar.—*Matt.* 4. 10, pt.

Garo. | **GARO.** | **Garo.**

(Bengalen.) *(Garo Hills, Bengal.)* *(Bengale.)*

মায়না ইসল আঁগিলঁসাকনা ইন্দিতা থাঁসাহা, উয়া আঁথাংনি সাকসা থামথাম দেফান্তে্থোন অনঁজক, মায়থায় উও বেবেরাঁগিপা সাকান্থি গিমাগিজা ত্রিংত্রংনি জাংগিখো মানঁগেন।

Grusinisch. | **GEORGIAN.** | **Géorgien.**

(Georgien.) *(Georgia and the Caucasus.)* *(Géorgie.)*

რამეთუ ესრეთ შეიყუარა ღმერთმან სოფელი ესე, ვითარმედ ძეცა თჳსი მხოლოდშობილი მოჰსცა მას, რათა ყოველსა, რომელსა ჰრწმენეს იგი, არა წარჰსწყმდეს, არამედ აქუნდეს ცხოვრება საუკუნო.

Deutsch. | **GERMAN.** | **Allemand.**

Also hat Gott die Welt geliebet, daß er seinen eingebornen Sohn gab, auf daß alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

GERMAN *(Latin char.)*.

Also hat Gott die Welt geliebet, dass er seinen eingebornen Sohn gab, auf dass alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

Giryama. **GIRYĀMA.** **Giryàma.**

(*Ostafrika.*) (*E. Africa.*) (*Afrique de l'Est.*)

Kwani vivi Mulungu ndo arizhouhendza urumwengu, hata akimulazha Mwanawe are hakeye, kwamba kula andemukuluhira iye akatsaangamika, ela kidza akale na uzima wa kare na kare.

Spr. d. Zigeuner. **GITĀNO.** **Bohémien d'Espagne.**

(*Spanish Gipsies.*)

Mangue ardiñelaré, y chalaré al batusch, y le penaré: Batu, he querdi crejete contra o Tarpe y anglal de tucue.—*Luke* 15. 18.

Gogo. **GŌGO.** **Gogo.**

(*Ostafrika.*) (*E. Equatorial Africa.*) (*Afrique de l'Est.*)

Hambi Mulungu ha yayenda i yinze, sunga yamulavyo Mwanagwe we ciwene, muli wose mono yakumwihuwila yalece Kwajilila, langa yatuje wumi we cibitilila.

Gond. **GŌND.** **Gondi.**

(*Mittelindien.*) (*Central India.*) (*Inde centrale.*)

बारीकि ईश्वर दुनयातुन ईज्ञन पियार कीतुर कि ओर अपनो एकलौता मर्रों सोतुर इद्देनलाने कि हर एक ओन पर्रों बिश्वास कियानवारो नाश न आयोर पे हमेशाता पिस्साना पन्नोर ॥

Alt-Griechisch. **GREEK** (Ancient). **Grec ancien.**

Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

Neu-Griechisch. **GREEK** (Modern). **Grec moderne.**

Διότι τόσον ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

GREEK (Modern) (*Latin char.*).

(*In Lat. Schrift.*) (*En caractères latins.*)

Dhioti toson ighapisen o Theos ton cozmon, oste edhoken ton Iion tu ton monogheni, dhia na mi chathi ekinos o opios ton pistevi, alla na echi zoin eonion.

Grönländisch. **GREENLAND.** **Groënlandais.**

(*Grönland.*) (*Eskimo of Danish America.*) (*Groënland.*)

Sillarsúb innue Gudib taima assakigei, Ernetue untniullugo taukkonunga, tamarmik taursomunga opertut tammarkonnagit, nãksaungitsomigle innursútekarkollugit.

Guarani. | **GUĀRANI.** | **Guarani.**

(*Paraguay.*)

Hohúpy̆ty̆ mbaé yporaêteba humí oguêrecó potíba ycorazo haécuêra hábarehé ohechabaêra Tûpã́-me.—*Matt.* 5. 8.

Gudscherati. | **GUJARĀTI.** | **Goudjerati.**

(*W. India.*)

કેમકે દેવે જગત પર એટલી પ્રીતિ કીધી કે તેણે પોતાનો એકાકીજનિત દિકરો આપ્યો એ સારૂ કે, જે કોઈ તે પર વિશ્વાસ કરે તેનો નાશ ન થાય, પણ તે અનંત જીવન પામે.

GUJARĀTI (Parsi).

(*Parsi Residents of Western India.*)

કેમકે ખોદાએ દુનીઆ પર એવો પીઆર કીધો કે તેણે પોતાનો એકાકીજનીત બેટો એ વાસતે આપીઓ કે, જે કોઈ તેના ઉપર એતકાદ લાવે તે હલાક ન થાએ, પણ હમેશાંની જીંદગી પામે.

GŪNŪ. *See* **Pōpō.**

Gwamba. **GWAMBA or THONGA.** **Gwamba.**

(*The Transvaal, and E. of the Limpopo.*)

Tšikwembo tši randhile mesaba he tšetšo, tši nyekile Ṅwana wa tšona a le tšakwe, letŝako oṅwana na oṅwana l'a pfumelaka ka yena, a nga thuke a loba, kambe a be na botomi lebyi nga herike.

Haida. **HAIDA.** **Haïda.**

(*British Columbia.*)

(*Britisch Kolumbien.*) (*Colombie Britannique.*)

Shanung-itlagadas hēt-tligai kwoyādagun alth, Gitang swonshuns tla ga il isdagun, la nung yet-dasdlu gum il gū-uns gien, il hēnung-a-swonung-ai una.

HAINAN (*Latin char.*).

(*Island of Hainan, China.*)

Siāg-dì hià-seh tì-kag kàu ceh sim, ciag i dók tæ kâi Kiá tió-sì tì-kag, ioh fág tìn i-kâi nâg vỡ kàu mítvâg, na nỡg dit-dióh jỡg-tæ.

HAKKA.

(*Kwang-tung.*) (*Kwangtung, China.*) (*Kwangtung.*)

因為上帝愛世間人甚至到交出喙獨子來，等凡有信佢儕，就冇事沉淪，翻下轉，得得永久嘅生命倒。

HAKKA (*Latin char.*).

(*Kwangtung, China.*)

Yin,-wui` Soṅ`-ti` oi` ši`-kan, nyin,, šim`-tši` tau` kau, tšhut, kya, thuk,-tṣ′ loi,, ten′ tshi′-yu, sin` ki, sa, tshyu` m̥, ṣ′ tšhim,-lun,, fan,-ha`-tšon′ tet,-te, yun,-kyu′ hai` saṅ,-myaṅ` tau′.

Haussa. **HAUSA.** **Haoussa.**

(*W. Soudan.*)

دُن هَكَن أَللّٰه يَسُو دُنِيً دَ يَبَادَ دَانْسَ شَ كَدَىْ دُن
كُووَ دَ يَيَردَ دَش بَ ش بَاتَ بَ أَمَ شِ يِي رَيُ هَل أَبَدَ ❖

HAUSA (*Latin char.*).

Nan ko akwoi ḳamna, ba zanchen mu ne, muka ḳamna Allah ba, ạmma shi ne ya ḳamnache mu, ya aike Dansa kuma shi zamma pansar zunubainmu.—1 *John* 4. 10. [1903.]

Hebräisch. **HEBREW.** **Hébreu.**

כִּי־אַהֲבָה רַבָּה אָהַב הָאֱלֹהִים אֶת־הָעוֹלָם עַד־
אֲשֶׁר נָתַן אֶת־בְּנוֹ אֶת־יְחִידוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יֹאבַד
כָּל־הַמַּאֲמִין בּוֹ כִּי אִם־יִחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם׃

Otji-herero. **HERERO.** **Herero.**

(*S. W. Africa.*)

Orondu Mukuru oty'a suvere ouye, kutya ua yandyere Omuna ue omukoatua erike, auhe, ngua Kambura mu ye, op'e ha pandyara, nunguari a kare nomuinyo uaaruhe. [1879.]

Hindi. **HINDĪ or HINDUI.** **Hindouî.**

(*N. India.*)

क्योंकि ईश्वरने जगतको ऐसा प्यार किया
कि उसने अपना एकलौता पुत्र दिया कि
जो कोई उसपर बिश्वास करे सो नाश न
होय परन्तु अनन्त जीवन पावे।

Hindi. (Kaithi.) **HINDĪ** (Kaithi). **Indoui.** (Kâyathî.)

𑂍𑂵𑂇𑂀𑂍𑂱 𑂅𑂬𑂹𑂫𑂩𑂢𑂵 𑂔𑂏𑂞𑂍𑂷 𑂊𑂮𑂰
𑂣𑂹𑂨𑂰𑂩 𑂍𑂱𑂨𑂰 𑂍𑂱 𑂇𑂮𑂢𑂵 𑂃𑂣𑂢𑂰 𑂉𑂍-
𑂪𑂸𑂞𑂰 𑂣𑂳𑂞𑂹𑂩 𑂠𑂱𑂨𑂰 𑂍𑂱 𑂔𑂷 𑂍𑂷𑂅 𑂇𑂮𑂣𑂩
𑂥𑂱𑂬𑂹𑂫𑂰𑂮 𑂍𑂩𑂵 𑂮𑂷 𑂢𑂰𑂬 𑂢 𑂯𑂷𑂨 𑂣𑂩-
𑂢𑂹𑂞𑂳 𑂃𑂢𑂢𑂹𑂞 𑂔𑂲𑂫𑂢 𑂣𑂰𑂫𑂵𑃀

HINDŌSTĀNI. *See* **Ūrdū.**

HUNGARIAN or MAGYAR.

Ungarisch. **Hongrois.**

Mert úgy szereté Isten e' világot, hogy az ő egyetlenegy szülött Fiját adná, hogy minden, valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök életet vegyen.

IAIAN. *See* **Uvean.**

Isuama Ibo. **ĪBO** (LOWER or ISUĀMA). **Isuama Ibo.**

(*Bonny, Niger Delta.*)

Ọwuse Tsineke hunru eluwana nọ́ nanya, otu onyere otu Ọkpara ya, otu onye n'onye ọwula kwetere nke ya ọgagi efu ọkpọrọ, si ọgewẹn ndu ebigebi.

Ibo. **ĪBO** (UPPER or NIGER). **Ibo.**

(*Onitsha.*)

Makana ka Cuku si fu ka enuwana n'anya, ka Oji we̱nye̱ so̱ ofu O̱kpala-Ya O̱mutalu, ka onye o̱buna nke kwe̱lu na Ya ghalu ina n'iyi, kama ya ka o̱nwe̱ ndu e̱be̱-e̱be̱.

Isländisch. **ICELANDIC.** **Islandais.**

Því aꝺ svo elskaꝺi Guꝺ heiminn, aꝺ hann gaf Son sinn eingetinn, til þess aꝺ hver, sem á hann trúir, glatist eigi, heldur hafi eilíft líf.

Igbira. **IGBĪRA.** **Igbira.**

(*Confluence of Niger and Binue.*)

Wa ba toju O̱zanyi Hine̱gbau, ò̱ní nwaii u ba ye̱. —*Matt.* 4. 10, pt.

Ī̱JO̱.

(*Brass, Niger Delta.*)

Ayeba me̱mbara e̱ke̱ se̱gbo̱rumi tari e̱re̱sini, anine̱ o e̱me̱ne̱ kpo̱kpo̱ gbo̱ri Yaibei e̱ke̱ wa pre̱, anire̱ tubo̱ tubo̱ te̱ne̱ o gho̱ bo̱mi la fa mo̱ku fa, nte̱ be̱fie be̱fie numo nyananyo̱.

ILOCĀNO.

(*Philippine Islands.*)

Ta castá únay ti pinagayat ti Dios itoy lúbong, á intedna ti Anacna á Bugbugtong, tapno ámin á mamati quencuana, saan á mapúcao, n̄gem addá biagna n̄ga agnanáyon.

INDO-PORTUGUESE.

Indo-Portugiesisch. **Indo-Portugais.**

(*Portuguese Colonies in Ceylon, &c.*)

Parqui assi Deos ja ama o mundo, qui elle ja da sua só gerado Filho, qui quemseja lo cré ne elle nada ser perdido senão qui lo acha vida eterno.

Irländisch.

IRISH.

Irlandais.

Oir is mar so do ġráḋuiġ Dia an dóṁan, go dtug sé a·éinġein Mheic féin, ionñus giḋ bé ċreideas añ naċ racaḋ sé a múġa, aċd go mbeiṫ an beaṫa siorruiḋe aige.

IRISH (*Latin char.*).

Oír is mar so do ghrádhuigh Día an domhan, go dtug sé a éinghein Meic fein, ionnus gidh ḃé chreideas ann, nach rachadh sé a mugha, achd go mbeith an bheatha shiorruidhe aige.

Irokesisch. **IROQUOIS.** **Iroquois.**

(*Canada.*) (*Indians in Quebec and Ontario.*) (*Canada.*)

Aseken ne Niio tsini sakohnoronk8ahon nonk8e, iah tatesakohnonhianiheki n'enskat ok ro8iraien, asakaon tosa aiahiheie tsini iakon tiaka8etakon raonhake, ok eken tanon neh aiakoientake ne raonhake aietsenri atsennonniat.

ITALIAN.

Italienisch. **Italien.**

Perciocchè Iddio ha tanto amato il mondo, ch'egli ha dato il suo unigenito Figliuolo, acciocchè chiunque crede in lui non perisca, ma abbia vita eterna.

ITTU GALLA. *See* Galla.

Tschagataisch. **JAGATAI TŪRKI.** **Turc Djagataï.**

(*Turkestan.*) (*The Tekke Turkománs.*) (*Turkestan.*)

اَیْ تُوکَلْ جَپَاچِکَنْلَر وَاُغِرْیُوکْلِیلَر مَنْگَه کَلِنْگْ وَمَنْ سِزِی

پَرَاخَتْلَنْدِرْجَقْدَرِنْ . — *Matt.* 11. 28.

JAPANESE (*Kana-Majiri char.*).

Japanesisch. **Japonais.**

それ神は其生たまへる獨子を
賜ほどに世の人を愛し給へり
此は凡て彼を信ずる者に
亡ると無して永生を
受しめんが爲なり

JAPANESE (*Latin char.*).

Sore, Kami wa sono umi-tamaeru hitorigo wo tamau hodo ni yo no hito wo aishi-tamaeri: kowa subete kare wo shinzuru mono ni horoburu koto naku shite, kagirinaki inochi wo ukeshimen ga tame nari.

JATKĪ or LAHNDĀ (MŪLTĀNI). **Jatki.**

(*Panjab, India.*)

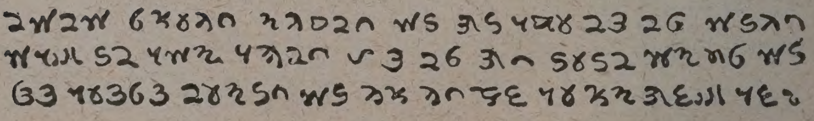

JATKĪ (*Persian char.*).

کیونجو جو کوئی خدا دی مرضی اُتّے ٹُردے
میڈے بھرا اتّے میڈی بھینڑ اتّے ماآ اوسے ہن

Mark 3. 35.

JAUNSĀRI.

(*United Provinces, India.*)

Tū Parmeshwar apn̠ĕ Ishwar-ŏk ḍhāl kŏr, or khālī tĕskī sewan̠ kŏr.—*Matt.* 4. 10, pt.

Javanisch.

JĀVANESE.

Javanais.

(*Java.*)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

JĀVANESE or PEGON (*Arabic char.*).

دَيْنِي اَللّٰهْ وُسْ اَسِيهْ مَارَڠْ جَاڮَدْ سَرْتَا اَڠْڮُوْنِي اَڠَسِيهِي اِيْكُوْ
كَوڠْسِي اَمَاسْرَهَكَيْ ڤُوْتْرَانِي اُوْنْتَڠْ اَنْتِيڠْ ـ سُوْڤَيَا سَابَنْ وُوڠْ
كَڠْ اَڠُوْڮِمِيْ ـ اَجَا كُوڠْسِي نَمُوْ كَرُوْسَكَنْ نَاڠِڠْ اَنْدُوْيِنَنَا اُوْرِيْڤْ
لَڠْڮِڠْ ـ ۞

JOLOF or WOLOF.

Wolof. **Wolof.**

(*Senegal.*) (*Near St. Louis, Senegambia.*) (*Sénégal.*)

Na nga jāmu Yalla sa Borom bi, te nga ko topa, mōm reka.—*Matt.* 4. 10.

JUDÆO-ARABIC.

Jüdisch-Arabisch. **Judéo-Arabe.**

(*Jews in Egypt, Syria, &c.*)

פאנה הכדׄא יחב אללה אלעאלם חתי בדׄל אבנה אלוחיד לכילא יהלך כל מן יומן בה בל תכון לה חיאה אלאבד׃

JUDÆO-GERMAN (*Rabbinic char.*).

Jüdisch-Deutsch. **Judéo-Allemand.**

(*Jews in Germany.*)

דען אלזא האט גאטט דיא וועלט געליעבעט, דאס ער זיינען איינגעבארנען זאהן גאב, אויף דאס אללע, דיא אן איהן גלויבען, ניכט פערלארען ווערדען, זאנדערן דאז עוויגע לעבען האבען.

JUDÆO-GERMAN (YIDDISH, EASTERN).

(Jews in E. Europe.)

דֶען גָאטְט הָאט אַזוֹי גֶעלִיבְּט דִיא וֶועלְט, דָאס
עֶר הָאט זַיין בֵּן יָחִיד גֶעגֶעבֶּען, כְּדֵי יֶעדֶער, וֶוער
עֶס גְלוֹיבְּט אִין אִיהם, זָאל נִיט פַארְלָארֶען וֶוערֶען,
נוּר הָאבֶּען עֶווִיגֶעס לֶעבֶּען:

JUDÆO-PERSIAN.

Jüdisch-Persisch. *(Jews in Persia.)* **Judéo-Persan.**

(Persisch in hebr. Schrift.) *(Persan en caractères hébr.)*

זירא כה כׄדא אן קדר גׄהאן רא דוסת דאשת כה
פׄרזנד יכאנה׳ כׄוד רא ארזאני פׄרמוד כה תא הר כס
כה בר או אימאן אורד הלאך נשוד בלכה זנדגאני
גׄאויד יאבד:

JUDÆO-SPANISH.

Jüdisch-Spanisch. **Judéo-Espagnol.**

(Spanish Jews in Turkey, &c.)

פורקי אנסי אמו איל דייו אה איל מונדו אסטה דאר אה סו איזו
ריגאלאדו פארה קי טודו איל קי קריאי אין איל נו סי דיפיירדה
סינו קי טינגה בידה די סיימפרי.

JUDÆO-TUNISIAN.

Jüdisch-Tunesisch. **Judéo-Tunisien.**

(Jews in Tunis, Algeria, Tripoli.)

לְאללה ילאהךְ תביא׳ע ותעבדהו הוא וחדהו׃
—*Luke* 4. 8, pt.

KABYLI.

Kabylisch. *(Algerien.)* **Kabyle.** *(Algérie.)*

(Algeria.)

See also **Berber.**

Alakhâter Rebbi iħammel dounith armid-ifka Emmi-s louaħid, íouakken koul ouin ioumenen yi-s, our ifennou ara madhe, lamâna ad-isâou thouđerth n'daim.

KACHCHHI.

(Cutch, W. India.)

तूं पिंट जे पुदा के जिको नीजो पुदा आहे नम एं उन जीज भंदगी कर।—*Matt.* 4. 10, pt. [1835.]

KAGŪRU.

Kaguru. **Kagouru.**

(E. Equatorial Africa.)

Mulungu kenda isi yose hatta kamulafa Mwana wakwe yuwayeka, iyamwihuwile wo wose Yahagilile ninga yone ugima wa katari.

Kalmückisch. **KALMUK.** **Kalmouk.**

(*Russia and W. Mongolia.*)

(*Ost-Mongolien.*) (*Mongolie occ.*)

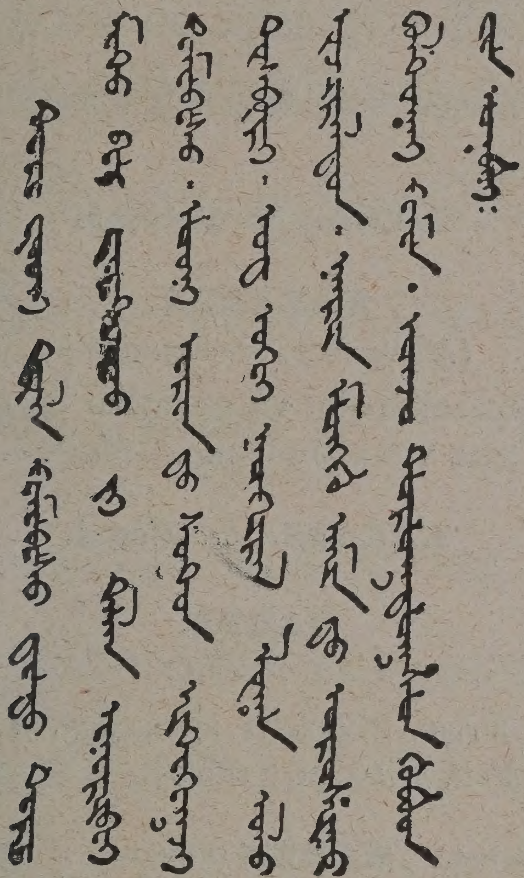

Kanaresisch. **KANARESE.** **Canara.**

(*Mysore, Coorg, N. Kanara, &c.*)

ದೇವರು ಲೋಕದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು; ಆತನನ್ನು ನಂಬುವ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ನಾಶವಾಗದೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಿತ್ಯಜೀವವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆತನನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

Khond. **KANDH or KŪI.** **Khond.**

(*Ganjam Hills, E. India.*)

(*Ost-Indien.*) (*Inde de l'Est.*)

ଗେଲୁ ଆନାରି ଲୋକୁ ପେନୁନି ମନ ଗିଡେକା ଇାଞ୍ଜୁ ନାଇ ଡାକେଗ୍ୟାଞ୍ଜୁ, ଡାଙ୍ଗି ଏଙ୍ଗା ଇସ୍ବା ଇଞ୍ଜି।—*Mark* 3. 35.

KĀRA. *See* **Falasha.**

KARANGA.

(*Morgenster, Mashonaland.*)

Ko no ròparakanaka va ne moeo oakarungama; nokuti va tsha vòna Modzimo.—*Matt*. 5. 8.

KARASS. *See* **Nogai.**

Karelisch. **KAREL.** **Karélien.**

(*E. Russia.*)

Герралла шивнъ Юмалалла кумардуйче, и шидя ӱхщя куўндалé.—*Matt*. 4. 10, pt. [1820.]

Karenisch-Bghai. **KAREN** (Bghai). **Karène-Bghai.**

(*Barma.*) (*Burma.*) (*Birmanie.*)

တၢ်လၢကစး ထံး ဘၣ်လဲး ကဆီခ့ၢ် ဘၣ်ခ့ၤက ဒီးဘဲဘၣ်သံဒ် သကဖါလီၢ် လဲၢ်လၢဝး လဲးကဲး ယၢၤ, လဲး ကဲး တစီကဖါလီၢ်လဲၢ်လၢဝး လဲး ပၠ လဲး, အဖၢးခါယှၣ်ရှူးပရံးလၢၤ.—1 *John* 1. 3. [1858.]

Karenisch-Pwo. **KAREN** (Pwo). **Karène-Pwo.**
(*Barma.*) (*Burma.*) (*Birmanie.*)

ဘဲၢနီၤအဝိၣ်ၡဒံၤအသခဖၢနီၤ, မ့ၢ်အဖၢထၤဒၢဝ့ၢ
လၢခပှၡၢအမ့ယောၢ, ဘဲၢအမိဒၤဘၢၤဒံၤမၢသခဂ့ၢ
အဝိၣ်တၡ, မိၣ်ၡထၤအၤအူၡဒံၤအဖါဒီၤဝ့ၢလၢခမူၡ
ဒီၤအဖခၢနီၤဆံၡ.—*Matt.* 5. 16. [1852 ?]

Karenisch-Sgau. **KAREN** (Sgau). **Karène-Sgau.**
(*Burma.*)

တၢ်လၢပထံၣ်ဘၣ်, ဒီးပနၢ်ဟူဘၣ်န့ၣ်ပစံး ဘၣ်
တဲဘၣ်သု ဒ်းသိးသုကရၤလိာ်သ့ၣ်ဒီးပှၤအံၤလီၤ. ဒီးပ
ဝဲဒၣ်အံၤပရ့လိာ်ပၢၤဒီးပၢ်, ဒီးအဖိခွါယ့ၣ်ၡူးစရံး
လီၤ.—1 *John* 1. 3. [1856.]

KASHGAR TŪRKI.

Kaschgar-Türkisch. **Turc de Kachgar.**
(*Chinese Turkestan.*)

چونکه خدا دنیاغه شونداغ محبت کورساتّی که اوز یالغوز
اوغلی نی بردی تاکه هر کیم انکا ایشانسه هلاك بولمای
انینك ابدی تیر یکلیکی بولغای ٭

Kaschmirisch. **KASHMĪRI.** **Cachemire.**

(*Nordwest-Indien.*) (*N. W. India.*) (*Inde du nord-ouest.*)

تکیازِ خدایِن کرُ جهانس تیوت مُحبت زِ تمِ بخش
پنُن کنُی فرزند زِ یس اکهَ تس پتّهِ اعتقاد انِ سه سپنهِ
نهَ هلاك بلکه حیات اَبدی لبهِ .

Kasan-Türkisch. **KAZĀN TŪRKI.** **Turc de Kazan.**

(*Russland.*) (*Kazan, Russia.*) (*Russie.*)

ایده منکا کیلنکز ای بارچه زحمت چیکوچیلر آور
یوکلیلر من سزکا تنچلق بیرورمن.—*Matt.* 11. 28.

Keapāra. **KEAPĀRA.** **Kéapara.**

(*Neu-Guinea.*) (*New Guinea.*) (*Nouv.-Guinée.*)

Anopara aura Palagu na e nuga 'gi vira o, pene hao ia Nauna wala gerehana e venira o, ia ge amonagia na aura paie wareha, maguli vanagivanagi pie vaia.

Khassi. **KHASSI.** **Khassia.**

(*Assam.*) (*Khasia Hills, Assam.*) (*Inde du N.-E.*)

Naba kumta U Blei u la ïeit ia ka pyrthei, katba u la aití-noh ia la U Khún ba la khá-marwei, ba uei-uei-ruh uba ngeit ha u, u'n ym jot shuh, hinrei u'n ioh ka jingim b'ymjiwkut.

KHOI-KHOI. *See* **Nama.**

KIENNING (*Latin char.*).

(*Fūkien, China.*)

Eng-ṳē Ciōng-Dī cèng ō sī-gáing gâ̤ nêng, nà gṳ̀ cǒng-lâ̤ sǎi gâ̤ cì-ciǎ Gṳ̌ing lâ̤ sī-gáing, ō mǎu-lō̤ng sū nêng sē̤ng-gṳ̀, ciū mài miē̤-tiāu, cǒng ǒ̤ dǎ̤-diō̤ ĕ̤ng-ṳ̌ing gâ̤ sáng-miāng.

KIENYANG (*Latin char.*).

(*Fūkien, China.*)

Yiā-Só uà, shíng-gíng ciọ̈ng áng uà, óng gọ̈ng chí Cṳ̂, nọ̈i gé Shiọ̈ng-Dọ̈i.—*Matt.* 4. 7.

KIKŪYU.

(*N. W. British East Africa Protectorate.*)

Amu Ngai amendiri mapori oguo, ota amurutiri Mwana wake wa wiki, amwitikia wothi ndakore, kake one mathirero ma tene.

KI-MAMBWE. *See* **Mambwe.**

KI-MBUNDU. *See* **Mbundu.**

KIRGHĪZ-TŪRKI.

Kirghisen-Türkisch.		**Turc de Kirghiz.**
(*Sibirien.*)	(*W. Siberia.*)	(*Sibérie.*)

Неге десе̄ндер ким-да-ким Кудайдын̄ еркин тутса, Меним агам да, карындасым да, анам да сол деди.—*Mark* 3. 35.

Koi. **KŌI.** **Koi.**

(*Upper Godavery, Madras Presidency.*)

Ní Dévunaṭṭe Prabuni modiki, ónini séva ṭung-
vále inji ráshi minḍe inji dániki malshi keṭṭón.—*Luke* 4. 8, pt.

KŌL. *See* **Mundāri.**

Kongosprache. **KONGO or CONGO.** **Congolais.**

(*San Salvador, W. Africa.*)

Okala vo kadi, muna nzola kazolele e nza o Nzambi i Kavanin'o Mwan' andi ampivi, kimana konso on' okwikilanga muna yandi kàvila, moyo a mvu ya mvu kevwa.

Konkani. **KONKANI** (*Kanarese char.*). **Conçani.**

(*Bombay and Madras Presidencies.*)

(*Ind. Westk.*) (*Inde Occ.*)

ಇತ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾರಿ, ದೆವಾಲೆ ಪುತಾಚೆರಿ ಕೋಣು ವಿಶ್ವಾಸು ದವರ್ತಾ ಕೀ ತೋ ನಾಶ ಜಾಯಿನಾತಿಲೆ ನಿತ್ಯಜೀವು ಪಾವ್ಂಕಾ ವ್ಹೊಣು, ದೇವಾನೆ ಆಪ್ಣಾಲೊ ಯೆಕ್ಲೋಚಿ ಉಬ್ಜಲೆಲೆ ಪುತಾಕ ದಿವ್ಂಚೆ ತಿತ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಜಗತ್ಯಾಚೆರಿ ಕೆಲಿ.

Koranko. **KORANKO.** **Koranko.**

(*Sudan.*) (*W. Sudan.*) (*Soudan.*)

I ni seli marima ila Alla, i ni i tunadia wo kelen pema.—*Luke* 4. 8, pt.

Koreanisch. **KOREAN or COREAN.** **Coréen.**

하ᄂᆞ님이 셰샹을 ᄉᆞ랑ᄒᆞ샤 독ᄉᆡᆼᄌᆞ를 주셧ᄉᆞ니 누구던지 뎌를 밋으면 멸망ᄒᆞ지 안코 영ᄉᆡᆼ을 엇으리라

KŌRKU.

(*Central India.*)

दो अगसोतंन् आवाजो हेएंन्, अम् इंग्य प्यारा कोन् तिच्का; अम बेंरें इंग् काड् ऐयाकेंन्.—*Mark* 1. 11.

Otji-Kuānjama. **KUĀNYAMA.** **Kuānyama.**

(*N. Ovamboland.*)

Osheshi Kalunga ósho o hoole ounjuni, kutja a jandja Omona uaje omŭdalua aéke, aushe, óu ta itavele mu je, ita kana, ndele nee a kale n' omŭénjo ualushe.

Kumuk-Türkisch. **KUMUKI.** **Koumique.**

(*Daghestan.*)

ای قینالاغانلارننك و آوُرِیُوكْلولارننك باریسی منم یانمه
كلكز و من سزكَه طِنْچلق بِرورمن ❖

Kurdisch. **KURD** (*Armenian char.*). **Kourde.**

(*Kurdestan.*)

Չըմա քօ Խօտէ վուսան հուպանտ տընէ, հաթա
քօ եէք զա Պուռէ խօ տա, Պը հէր քի քօ ժէռա
իման պինը վունտա նէ պը, լէ ժը էպէտի հայաթռա
մալիք պըպը ։

KURD (*Arabic char.*).

(*Kirmānshāh, Persia.*)

چیو خدا آوقره عالم دوسّ داشت كه كُرِّیكلهٔ خوی دا تا هركه
ایمان بارته پی هلاك نوت بلكم زنّیٔ دایمی داشتوت ❖

Uraun. **KURUKH** (Uraon).

(*Chota Nagpur, N. India.*)

धर्मैस ख़ेख़ेलन इउंदा चोन्हा एदस आस तंघै ओंटिम-
गोटा तङ्गदासिन चोघल्चस ईंगे ने ने आसिन पत्तओर
आर मल बुड़रोओर बचकन मुञ्जा मलका उज्जना आरगे
ख़क्खरोओ।

KWĀGŪTL. *See* **Quāgūtl.**

LÆVO. *See* **Epi (East).**

Lappländisch. **LAPP or QUANIAN.** **Lapon.**

(*Norwegian Lapland.*)

Jutte nåu etſi Jubmel wåraldeb, atte ſodn ulkoſwaddi ainarågatum Pardnebs, wai fårt kutte, jukko jakka ſo nal, i kalka lappot ainat ådtjot ekewen elemeb.

LAPP or LAPPONESE (Russ.).

(*Finnland.*)

Шурре, тонэ Иммля коммэрдэл и эвт сонне служэ.—*Matt.* 4. 10, pt.

LAPP or LAPPONESE (Swedish).

Pätet teki mo luſa, ti kaikah, kuteh pargabetet, ja lepet nådotowum; ja mon waddaw tiji wuoignaſtuſaw.—*Matt.* 11. 28.

Lateinisch. **LATIN.** **Latin.**

Ita enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum illum dederit, ut quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

LENAKEL.

(*West Tanna, New Hebrides.*)

See also **Tanna** *and* **Weasīsi.**

Mero in ka Wuhgin ramolkeikei mok lan ten uk moma ramofa Nerin ierem ramos nowan karena am, moma ierem tereni nuparhienan lan teresemisan, mero teros nemihwan lilen.

Leptscha. **LEPCHA or RONG.** **Lepcha.**

(*Darjeeling.*)

[illegible]

Lettisch. **LETT.** **Letton, Lette.**

(*Livonia and Courland.*)

Jo tik loti Deews paſauli mihlejis, ka wiņſch ſawu ween=peedſimuſcho Dehlu dewis, ka wiſeem teem, kas tiz uſ wiņu, nebuhs paſuſt, bet dabuht muhſchigu dſihwoſchanu.

Lifu. **LĪFU.** **Lifou.**

(*Loyalitätsinseln.*) (*Loyalty Islands.*) (*Iles Loyauté.*)

Hna tune la ihnim i Akötesie kowe la fene hnengodrai, mate nyidëti a hamëne la Nekö i nyidëti ka casi, mate tha tro kö a meci la kete i angete lapaune koi nyidë, ngo tro ha hettenyi la mele ka tha ase palua kö.

Litauisch. | **LITHUANIAN.** | **Lithuanien.**

(*Ostpreussen.*) (*E. Prussia.*) (*Ost-Prusse.*)

Taipo Diews mylẽjo ſwietą, kad ſawo wiengimmuſt ſunu dáwe, jeib wiſſi į jį tikki ne prapultu, bet amžiną gywatą turrẽtu.

Livisch. | **LIV.** | **Live.**

(*Livonians of West Courland.*)

(*Westkurland.*) (*Courlande Occidentale.*)

Tulgid tähnõ min juhrõ amahd, kis tehg lählamd fü'dahmõks un kahndamt tähdõd uotõ, ma tāb teidi kewahmtõ.—*Matt.* 11. 28.

LŌLO (Ba-lōlo) or MONGO.

(*Kongo Free State.*)

Eki Nzakómba okaki benanga benkuma êfe, a kâki Bóna'okande owa likínda wae bontu nko loswēle os'imedz'ende, a fao fitana, ókónde ifo ata loiko lo fao sila.

LUCHU.

(*Luchu Islands.*)

ワンメ ヲケ
テ、ヲメノ マヘ
イデ、チ、ヲメ、テンニ
ン、ナムカヽテン
ワヘツミ ヱテヲメ
ピコト、—*Luke* 15. 18.

LUSHAI.

(*Assam.*)

Jihova'n Khawvêl a hmangai êm êm, chutichuan a Fapa mal nei chhun a pe a, ama chu tupawh a ring apiang an bo ral lo vang a, chatuana nun an nei nân.

MABUIAG.

(*Islands in Torres Strait.*)

(*Meerenge von Torres.*) (*Détroit de Torrès.*)

Kedamai Godau sibaunai ina apal, nuid waean nungu urapon nungu turukiai Kazi, geged maiginga mabaeg nubeka kapuakaasin, a gasaman ingaru danalaig. [1900.]

Makassarisch. **MACASSAR.** **Macassar.**

(*Celebes.*) (*Celēbes.*) (*Célèbes.*)

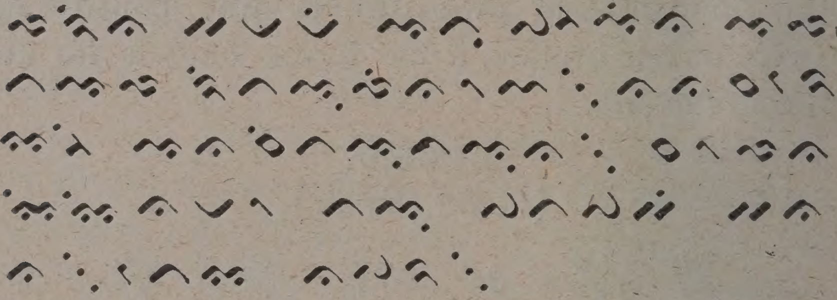

MADURESE.

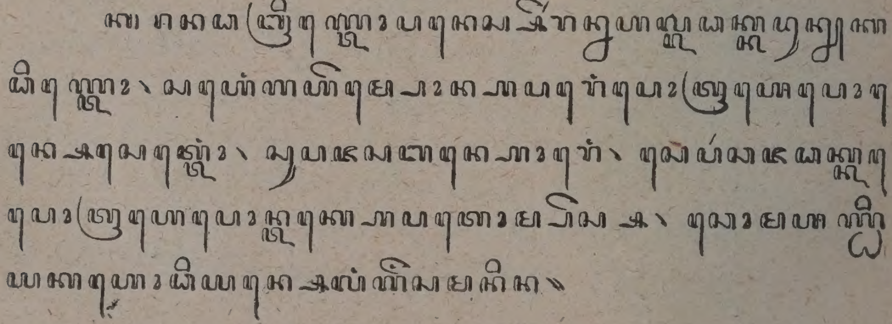

Māghadhisch. **MĀGADHĪ or MAGAHĪ.** **Māghadi.**

(Bengalen.) *(S. Behar, Bengal.)* *(Bengale.)*

काहेका अदमीकेर बेटा टहल करवावेकेर लेल नहि किंतु टहल करैकेर लेल आउर ढेर अदमोन्हिकेर उद्धारके दाममेँ अप्पन प्राण देवैकेर लेल अैलाह।

MAGREBI or MOORISH.

Magreb. **Arabe du Maroc.**

(Morocco.)

وجاوجه يَسُوعْ وقال يسرْ يا الشّيْطانْ لانّه مكتوب للربّ الأهك تسجد و هو وحده تعبده.—*Matt.* 5. 8.

Madagassisch. **MALAGĀSI.** **Malgache.**

(Madagascar.)

Fa toi izao no nitiavan' Andriamanitra izao tontolo izao, nomeny ny Zanani-lahi Tokana, mba tsy ho very izay rehetra mino Azy, fa hanana fiainana mandrakizay.

Malayisch. **MALAY.** **Malais.**

(Malay Peninsula, &c.)

كارن دمكينله ترساغة الله مغاسيهي اورغ ايسي دنيا اين سهغك دكرنياكنن انقن يغ توغكل ايت سڤاي بار غسياڤ يغ ڤرچاي اكندي تياد اي اكن بناس ملينكن منداڤة هيدڤ يغ ككل ❖

MALAY *(Latin char.)*.

(Moluccas, &c.)

Kŭrna dŭmkianlah halnya Allah tŭlah mŭngasihi orang isi dunia ini, sahingga dikurniakannya Anak-nya yang tunggal itu, supaya barang siapa yang pŭrchaya akan dia tiada iya akan binasa, mŭlain-kan mŭndapat hidop yang kŭkal.

MALAY (Low or Soerabayan).

Platt-Malayisch. (*Batavia, &c.*) **Bas-Malais.**

Karna bagitoe Allah tjinta sama doenia, sampe Dia kasih Anaknja jang toenggal, sopaja masing-masing orang, jang pĕrtjaja sama Dia, djangan binasa, mĕlainkĕn ampoenja hidoep jang kĕkĕl.

MALAYĀLAM.

Malayalam. **Malayalam.**

(*Nord-Malabar.*) (*Travancore & Cochin, N. Malabar.*) (*Mahé.*)

എന്തെന്നാൽ ദൈവം തന്റെ ഏകജാതനായപുത്രനിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരുത്തനും നശിച്ചുപോകാതെ നിത്യജീവൻ ഉണ്ടാകേണ്ടതിന്നു അവനെ തരുവാൻ തക്കവണ്ണം അത്രത്തോളം ലോകത്തെ സ്നേഹിച്ചു.

MALEKŪLA (Aulua).

(*S.E. Malekūla, New Hebrides.*)

(*Malekula-Insel.*) (*Ile de Mallicolo.*)

See also **Pangkumu** *and* **Uripiv.**

Ensurua kal i bi tahamuntul tambabe anetamuntul, tambabe naho hera ara ntok temnis, naho hera Atua Namal tahantil ti balu buku tipse.—*Acts* 2. 39.

MALISEET.

Maliseet. **Maleiset.**

(*Indians in New Brunswick.*)

Eebŭchŭl Nŭkskam ĕdooche-moosajĭtpŭn ooskĭt-kŭmĭkw wĕjemelooĕtpŭn wihwebu Ookwŏŏsŭl, wĕlaman ´mseu wĕn tan wĕlămsŭtŭk oohŭkĕk, skatŭp ŭksekāhāwe. kānookŭloo ooteĭnp askŭmowsooagŭn. [1870.]

Maloisch. **MĀLO.** **Malo.**

(*St. Bartholomew, New Hebrides.*)

(*Skt.-Bartholomäus-Insel.*) (*Ile St.-Barthélemy.*)

A te a loli na mansigae non Cod nia noku uorae, mei uosocotiku, mei tinaku.—*Mark* 3. 35.

Maltesisch. **MALTESE.** **Maltais.**

(*Malta.*)

Ghaliex Alla hecca hab id dinia illi tâ l'Iben tighu unigenitu, sabiex collmin jemmen bih ma jintilifx, izda icollu il haja ta dejem.

MALTO, RĀJMAHĀLI, or PAHĀRI.

Radschmahāli. **Radjamahâli.**

(*Bengalen.*) (*Hill Tribe in Bengal.*) (*Bengale.*)

Gosan̲yith ga qéqle gáṛehi maṛ menjath á lagkith áth ortaqadi Tan̲gaden, ahin patyarur áḍgrlor, je juga jugi ujen qaqler athik chichath.

MAMBWE, Eastern.

(*East of Lake Tanganyika.*)

Pano Mulungu wakunzile ulimwengu kiuze, hata kufumizya Mwana wakwe wino wakwasilwe wenga, antu yano yamamutemwa yatüze yafwe, lelo yazane upuma uno usikusila.

Mandschu.	**MANCHU.**	Mandchou.
(*Mandschurei.*)	(*Manchuria, &c.*)	(*Mandchourie.*)

[illegible]

MANDARIN. *See* **Nanking and Peking.**

MANDINGO. **Mandingue.**

(*S. of R. Gambia.*)

Isi salle i Mari Allaye, is ate dorong batu.—*Matt.* 4. 10, pt.

MANIPŪRI or MEITHEI.

(*S. of Assam.*)

করিননো হাইবরু ঈশ্বরনা তাইবংপান্বা অসিবু অস্থপ হুংসিবিবা অসিনি, ইবুংঙো মহাক্কী অনিস্মূদবা মচ্চা নিপা অহুবু পিবি, মচ্চা অহুবু খাজবা মি প্লুম্নমক্ অহুবুদি মাংহনদনা লোম্বা নাইদবা থবাই ফংলে।

Manisch.

MANX.

Mannois.

(*Isle of Man.*)

Son lheid y ghraih shen hug Jee da'n theihll, dy dug eh e ynrycan Vac v'er ny gheddyn, nagh jinnagh quoi-erbee chredjagh aynsyn cherraghtyn, agh yn vea ta dy bragh farraghtyn y chosney.

Maori.

MAORI.

Maori.

(*Neu-Seeland.*) (*New Zealand.*) (*Nouvelle-Zélande.*)

Koia ano te aroha o te Atua ki te ao, homai ana e ia tana Tama kotahi, kia kahore ai e ngaro te tangata e whakapoho ana kiaia, engari kia whiwhi ai ki te oranga tonutanga.

Marathisch. **MARĀTHI.** **Marâthi.**

(*Ind. Westk.*) (*Bombay Presidency.*) (*Inde Occidentale.*)

कां तर देवानें जगावर एवढी प्रीति केली कीं, त्यानें आपला एकुलता पुत्र दिला, यासाठीं कीं जो कोणी त्यावर विश्वास ठेवितो त्याचा नाश होऊं नये, तर त्याला सार्वकालिक जीवन प्राप्त व्हावें।

MARĀTHI (Modi).

(*Bombay Presidency.*)

𑘎𑘰𑘽𑘝𑘨 𑘟𑘹𑘪𑘰𑘡𑘹𑘽 𑘕𑘐𑘰𑘪𑘨 𑘊𑘪𑘛𑘲 𑘢𑘿𑘨𑘲𑘝𑘲 𑘎𑘹𑘩𑘲 𑘎𑘲𑘽, 𑘝𑘿𑘧𑘰𑘡𑘹𑘽
𑘁𑘢𑘩𑘰 𑘊𑘎𑘳𑘩𑘝𑘰 𑘢𑘳𑘝𑘿𑘨 𑘟𑘲𑘩𑘿𑘮𑘰, 𑘧𑘰𑘭𑘰𑘙𑘲𑘽 𑘎𑘲𑘽 𑘕𑘻
𑘎𑘻𑘜𑘲 𑘝𑘿𑘧𑘰𑘪𑘨 𑘪𑘲𑘫𑘿𑘪𑘰𑘭 𑘙𑘹𑘪𑘲𑘝𑘻 𑘝𑘿𑘧𑘰𑘓𑘰 𑘡𑘰𑘫
𑘮𑘻𑘅𑘽 𑘡𑘧𑘹, 𑘝𑘨 𑘝𑘿𑘧𑘰𑘩𑘰 𑘭𑘨𑘿𑘪𑘎𑘰𑘯𑘓𑘹𑘽 𑘕𑘲𑘪𑘡 𑘪𑘿𑘮𑘰𑘪𑘹𑘽.

Maré. **MĀRÉ or NENGŌNE.** **Maréen.**

(*Loyalitätsinseln.*) (*Loyalty Islands.*) (*Iles Loyauté.*)

Wen' o re naeni Makaze hna raton' o re ten' o re aw, ca ile nubonengo me nunuone te o re Tei nubonengo sa so, thu deko di ma tango ko re ngome me sa ci une du nubon, roi di nubcne co numu o re waruma tha·thu ase ko.

Marquesanisch. **MARQUESAS.** **Marquisien.**

(*Marquesas Islands.*)

(*Marquesas-Inseln.*) (*Les Marquises.*)

Ua kaoha nui mai te Atua i to te aomaama nei, noeia, ua tuu mai oia i taia Tama fanautahi, ia mate koe te enata i haatia ia ia, atia ia koaa ia ia te pohoe mau ana'tu. [About 1836.]

MĀRWĀRI.

(*Rajputana.*)

कांउजिरें ईश्वरने संसारकुं इसडा हेत कीधा कै उणने आपरो एक पैलडो डीकराकुं दिधो कै जिको एक एक मानस उणमाथे परतित करेहे उही नाश नही होवे लेकर अनन्तजीवन पावै ॥ [N. T. 1821.]

MA-SHŌNA. *See* **Shōna.**

MA-TABELE. *See* **Tabele.**

MAURITIUS CREOLE.

Kreolisch auf Mauritius. **Créole Mauricien.**

(*Mauritius and E. Coast of Madagascar.*)

(*Mauritius.*) (*Ile de la Réunion.*)

Parski Bondié ti telman contan le mond ki li fine donne so éne sel Piti, pour ki némport ki met so confians an li, na-pa al dan perdision, mé gaïne la vi eternel.

Maya. **MAYA.** **Maya.**

(*Yukatan.*) (*Yucatan, Central America.*) (*Yucatan.*)

Tumen bay tu yacuntah Dioz le yokolcab, ca tu caah u pel mehenan Mehen, utial tulacal le max cu yoczictuyol ti leti, ma u kaztal, uama ca yanacti cuxtal minanuxul.

Angola-Sprache. **MBUNDU.** **Kimboundou.**

(*Angola, W. Africa.*)

(*Westküste Afrikas.*) (*Côte Occ. d'Afrique.*)

Mbata Nzambi uazolo kiavulu mungongo, katé uabana mon'é umoxi ngó, pala uoso u mu nikana kafué, maji akale ni mueniu ua bulu.

Mendi. **MENDE or MENDI.** **Mende.**

(*Sierra Leone.*) (*Sierra Leone.*) (*Sierre-Léone.*)

Gbāmailẹ̄ Ngẹ́wo̱ iye̱ lọ̄i lo ṅí a ndō̱loi, ta lo i ngi lọ̄i yakpẹ́i vẹ̄ni, iye̱ jo̱ni ; ta lo nūmui gbi lo ngi họ̄ua lo a tō̱nya, ē̱ lọ̄hŭ, ke̱ kūnafo lē̱vu lo a jo̱.

MER or MURRAY ISLAND.

(*Murray Island, S. of New Guinea.*)

Abele absaimarsaimar Ade ra omare gesepem, gako E ekuar abara Uerem netate, epe nole eud kak abele le abi oituli, mamoro E nagri eded aseamur kak.

Mexikanisch. **MEXICAN or AZTEC.** **Mexicain.**

(*Mexico.*)

Têhuatl tic moteotiz in motlâtôca teo yhuan icel yêhuatl tic tequipanoz.—*Luke* 4. 8, pt.

Mikmak. **MICMAC.** **Miqmaque.**

(*Indians of Nova Scotia.*)

(*Neu-Schottland.*) (*Nouvelle-Écosse.*)

Mudu Nicscąm teliksatcus ɯsitcumɯ wedjį igunum-ɯedɵgub-unn nɛɯktɯ-bistadjul ɯcwisul, cɯląmąn m'sit wen tąn kedlamsitc ɯtįnincu, mą ɯnmadt jinpɯc, cądɯ ɯscɵtȣ apçɯąwɛ mįmadjɯocun.

Mohawk. **MOHAWK.** **Mohawk.**

(*Canada.*) (*Indians W. of Niagara.*) (*Canada.*)

Iken ne Yehovah egh ne s'hakonoronghkwa n'ongwe, nene rodewendeghton nene raonhàon rodewedon rohhàwak, nene onghka kiok teyakaweghdaghkon raonhage yaghten a-onghtonde, ok denghnon aontehodiyendane ne eterna adonhèta. [1805.]

MŌN. *See* **Talain.**

MONGO. *See* **Lōlo.**

Mongolisch. (*Mongolien.*)

MONGOL (*Manchu char.*). (*Mongolia.*)

Mongol. (*Mongolie.*)

[illegible]

LITERARY VERSION by SWAN and STALLYBRASS.

Mongolisch. **MONGOL** (Buriat). **Mongol-Bouriate.**

(*N. Mongolia.*)

Schmidt's Version.

MONGOL (Kalkhas).

(*S. Mongolia.*)

Version by Edkins and Schereschewsky.

[illegible]

[illegible]

[illegible] — *Matt.* 5. 16.

MOORISH. *See* **Magrebi.**

MORDVIN or MORDOFF (Ersa).

Mordwinisch. **Mordouine d'Erza.**

(*On the Oka and Volga.*)

Пазысь истя вечкизень масторлангсотьнень, максызе Соньцинь вейке-чачозь цёранзо, Эрьва кеміезэ Сонь илязо ёма, а эрязо пингень пингс.

MORDVIN or MORDOFF (Moksha).

Mordwinisch. **Mordouine de Mokcha.**

(*Russland.*) (*Russia.*) (*Russie.*)

Шкайсь тяшкава кельгезень мастърлангстътьненьня, мень максъзя Соньпенъ фкяшачеф Цёранц, аньцяк кеміец Сонь тяза юма, а эряза пиньгень пингс.

Motu. **MŌTU.** **Motou.**

(*Port Moresby, New Guinea.*)

(*Neu-Guinea.*) (*Nouvelle-Guinée.*)

Inai, Dirava ia tanobada e ura henia lalo dikamu, ia ia natuna vara hedea vada eme heni, taunimanima idoidiai ia bae kamonai henia idia basi eme mate, idia mauri hanaihanai bae me abia.

Mundari. **MUNDĀRI, HŌRŌ, or KŌL.** **Moundari.**

(*Koles of Chota Nagpore.*)

चित्रचि परमेश्वर ओते दिसुमके नेलकाए दुलड़ केदा चि इनी अया मियदगे होनए एमकित्रा चि ओकोए इनीतारे बिश्वासेत्राए इनी अलोकाए नाशो बतिकम जनाव२ रा जीदोए नमेका।

MURRAY ISLAND. *See* **Mer.**

Nepali. **NAIPĀLI or PĀRBATIĀ.** **Népali.**

(*Nepal.*) (*Nepaul.*) (*Népâl.*)

किनभन्ये ईश्वर्ले येस्तोरि संसार् सङ प्रेम् गर्‍यो उस्ले आफ्नु एक्ले पुत्रलाइ दियो उ मांथि बिश्वास् गर्नें जनंगे नष्ट न हवस् तर त्येस्लाइ अजम्मरे जीउंनि हवस् भन्ये खातिर्ले।

Namaqua. **NAMA or KHOI-KHOI.** **Namaqua.**

(*Great Namaqualand.*)

ǁNatigoseb gụm Eloba ǃhūb-eiba gye ǀnamo, ob gye ǁẽib di ǀguise ǃnai hã ǀgõaba gye ma, ǁẽib ǃna ra ǂgomn hoan gā-ǁō tite se, χawen nĩ ǀamö ũiba ū-ha se.

Nan-king. **NANKING** (S. Mandarin). **Nankin.**

(*Nanking and Neighbourhood, China.*)

上帝把獨生的兒子、賜給世人、使那信他的人、免得永遠受苦、可以得着長久的生命、上帝愛惜世人如此。

Narrinyeri. **NARRINYERI.** **Narrignéri.**

(*S. Australia.*)

Lun ellin Jehovah an pornun an Narrinyeri: pempir ile ityan kinauwe Brauwarate, ungunuk korn wurruwarrin ityan, nowaiy el itye moru hellangk, tumbewarrin itye kaldowamp. [1864.]

Otji-ndonga. **NDONGA or OVAMBO.**

(*Ovamboland.*)

Ošoka ohoole ʝa Kalunga, okuhoola uujuni oʝa li ʝi s̯ike mpa šo kua gandʝa omŭna gue omŭvalua aguike, opo šaa ngoka he mu itaale, kaa kane, ihe a mone omueńo gualuhe.

Neger-Englisch. **NEGRO-ENGLISH.** **Négro-Anglais.**

(*Holländisch-Guiana.*) (*Surinam.*) (*Guyane hollandaise.*)

Bikasi Gado ben lobbi ala soèma so, tee a gi da *wan* lobbi Pikien vo hem abra; vo ala soema, disi bridebi na hem, no moe go lasi, ma vo dem habi da liebi vo teego.

NENGŌNE. *See* **Mārė.**

Neu-Britannien. **NEW BRITAIN.** **Nouvelle-Bretagne.**

(*New Britain, Bismarck Archipelago.*)

Taqo Kalou i qa mari ra rakarakana qunaqunan para dari, i qa tul tara Natuna, ma ia kaka ra kopono ka, upi ia nam i nurunuru tana na laun tukum, ma koko na wirna.

Nguna. **NGŪNA.** **Ngonnais.**

(*Neu-Hebriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouvelles-Hébrides.*)

Nalakena Supe̮ e roromi maramana tapala waina e pitua ki Natuna sikerau aneana, naga sara natam̃oli waina eu saralomau asa euga ta mate mau, ma euga veani namauriana waina e tu mau tu.

Niassisch. **NIAS.** **Niassien.**

(*Island of Nias, near Sumatra.*)

(*Insel bei Sumatra.*) (*Ile près de Sumatra.*)

Ya'ódo̱ edōna máoso ba múido̱ h̆õ namāgu, idȭlȭ mañuā'o h̆õnīa: hē áma! ya'ódo̱ hó motõrȭna bah̆ṍ sorũ̄go, ba fametahóu.—*Luke* 15. 18.

Nikobarisch. **NICOBAR.** **Nicobarais.**

(*Nikobar-Inseln.*) (*Nicobar Islands.*) (*Iles Nicobar.*)

Gāŭ băiūh, anschiānhĕsĭ tă lāngan băiūh tă tōmri sīĕl ten tiöĕ, tiöĕ hīo wī lăpāh ten üffé.—*Matt.* 11. 28.

Ningpo. **NINGPO.**

(*Ningpo and Neighbourhood, China.*)

Ing-we Jing-ming æ-sih shü-kæn-zông zing-ts-ü s-loh Gyi doh-seng Ng-ts, s-teh væn-pah siang-sing Gyi go feh we mih-vông, tu hao teh-djoh üong-yün weh-ming.

Niue. **NIUÉ.** **Nioué.**

(*Savage Island, S. Seas.*)

(*Insel in der Südsee.*) (*Ile de la Mer du Sud.*)

Nukua pihia mai e fakaalofa he Atua ke he lalolagi, kua ta mai ai hana Tama fuataha, kia nakai mate taha ne tua kia ia, ka kia moua e ia e moui tukulagi.

NKONDI.

(*Nyassaland.*)

Basangalufu abā ndumbula iͤnye̲lu, bůno̲ isabikůnke̲taga Kyala.—*Matt.* 5. 8.

NOGAI or KARASS TŪRKI.

Karass-Türkisch. **Turc de Karassi.**

(*Tatars in Cis-Caucasia.*)

زيرا الله دنيايي شويله سوديكه كندو بر يجك اوغلين ويردي تا كه
هركيم آكا اينانورسه هلاك اولميه اقا ابدي ديرلكي اولا ❖

NŌGŌGU.

(*Santo Island, New Hebrides.*)

Atua om pulpaa ne lepa, suria, nikin mekui notun pulan mwer tewa, mo ti toua ta omtowai nikin, ma sap atja, nikin meuri roprop.

Norwegisch. **NORWEGIAN.** *See* **Danish.** **Norvégien.**

Nubisch. **NŪBIAN** (Fadidja). **Nubien.**

(*Dongola.*) (*Muhammadans about Dongola.*) (*Dongola.*)

Wēi nōrin arādag awa, iṅ-gōn an Eṅgalin, iṅ-gōn an essilin, iṅ-gōn an ēnnin.—Mark 3. 35.

NŪBIAN (*Arabic char.*).

وَيْيُ نَوِرِن آرَادَه قَ آوَ اِنْقُون آن آنْقَلِن اِن قُون آن اسِّلِن
اِنْقُون آن آيْنِنِن.—*Mark* 3. 35.

Nupe. **NUPÉ.** **Nupé.**

(*Upper Niger, W. Africa.*)

Ebo Sòkó cĩ inže kũ aci, na ũlà Eji mọciũ nini kḗte yà, ebo zāndṓndo nã j̣ĩyẹrda bè ũyĩ, ũgàgbĩà, amá ũgàdé rai ábadá.

NYAMWÉZI.

(*German E. Africa.*)

Kuishi wose walite vikowa via Kuwo, omueni mdugu wane na lumbu na nina.—*Mark* 3. 35.

NYANJA or CHI-NYANJA (Eastern Version).

(*East and S.E. of Lake Nyassa, Africa.*)

Chifuko Mlungu adalikonda jiko, mpaka kupeleka Mwana wake wa yeka, kuti ali yenche avomelayo pa iye asataika, nampo apate umoyo wosatela.

NYANJA or CHI-NYANJA (Union Version).

(*West and S.W. of Lake Nyassa, Africa.*)

Odala ali oyera mtima: cifukwa adzacedwa ana a Mulungu.—*Matt.* 5. 8.

Nyika.

NYIKA or KINĪKA.

(*Mombasa, E. Africa.*)

Niime, nienende kua babayango, ni-mu-ambire, hewe baba, nizikossa hatta uwinguni na emberreso.—*Luke* 15. 18. [1848.]

NYŌRO.

(*N.W. of Victoria Nyanza, Africa.*)

Baitu Ruhanga nukwo yagondeże ati Ensi, nahayo Omwanawe ayazairwe omu wenka, omuntu wena anyakumuikiriza aleke okubura, baitu atunge obwomezi obutahwaho.

OJIBWA or CHIPPEWA (*Latin char.*).

Odschibwae.

(*Inland, South of Hudson's Bay.*)

Apeech zhahwaindung sah Keshamunedoo ewh ahkeh, ooge-oonje megewanun enewh atah tatabenahwa Kahoogwesejin, wagwain dush katapwayainemahgwain chebahnahdezesig, cheahyong dush goo ewh kahkenig pemahtezewin.

Odscibwae. **OJIBWA** (*R. C. char.*).

(*Saulteaux Indians.*)

Gaepij shauendk s*v v*ishemanito iu aki, ogionjimigiuen*v*n iniu et*v* tibinaue gaoguisijin, aueguen d*v*sh getebueienimaguen jib*v*natizisig, jiaia d*v*sh go iu kagige bimatiziuin.

ŌRIYA. *See* **Ūriya.**

Ossetinisch. **OSSET.** Ossète.

(*Kaukasus.*) (*Central Caucasus.*) (*Caucase.*)

Цæмæjдæрідтæр Хўцаў афтjæ баўарста дўнеі, æмæ Jæ jўнæггўрд Фvртjvдæр радта ўмæн, цæмæj Ўj ĸæj ўрна, ўj ма фесæфа, фæлæ ін ўа æнўсон цард. [1864.]

OTSHI. *See* **Ashanti.**

OVAMBO. *See* **Ndonga.**

PAHĀRI. *See* **Malto.**

Fan. **PAHOUIN or FAÑ.** Pahouin.

(*Französ. Kongo.*) (*Sur l'Ogôoué, Congo Français.*)

See also **Fang.**

Wumege Yeôva Nzame wüia ; boñe bisé bya étam.—*Matt.* 4. 10, pt. [Pasteur E. Allégret's version, 1902.]

Pali. | **PĀLI.** | **Pali.**

(*Ceylon.*) (*Ceylon, &c.*) (*Ceylan.*)

ကသ္မာတံသဒ္ဒဟန္တာ သဗ္ဗေ အဝိနာသေတွာ
အနန္တဇီဝိတံလဘိတုံ ဒေဝေါ သကေကဇာတ
ပုတ္တံ ဒတွာ လောကမေတ္တကပေမေသိ ။

PANAIETI.

(*British New Guinea.*)

E etotoi Eaboaine wana bapatanek i henapoan, eia tariu ge, nu ge, nain ge.—*Mark* 3. 35.

Pangasinan. | **PANGASINAN.** | **Pangasinan.**

(*Luzon, Philippine Islands.*) (*Luçon.*)

Ta ontan so inpang̃aroy Dios so mundo nia, ta initer to so Anac ton Bocbocton, piano ag nabalang̃ so amin ya manisia ed sicato, no ag oala to so bilay andi angaan.

PANGKUMU.

(*East Malekūla, New Hebrides.*)

(*Malekula-Insel.*) (*Ile de Mallicolo.*)

See also **Malekūla** *and* **Uripiv.**

Atua enjejaricini fenu apan berag, mi re Natin soko me san, ca hataga rerurime ran bi se mej, bi tori me mauran vec aig tue.

Panschabi. **PANJĀBI or SIKKH.** **Pondchabi.**

(*Sikkh in Gurmúkhi characters.*)

ਕਿੰਉਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੈ ਜਗਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ
ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨੈ ਆਪਣਾ ਇਕਲੌਤਾ
ਪੁਤ੍ਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹਦਾ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਸਦੀਪਕ
ਜੀਉਣ ਪਾਵੇ ।

PARSI-GUJARĀTI. *See* **Gujarāti.**

PASHTŌ or AFGHĀNI.

Paschtu, oder Afghanisch. **Pachto.**

(*Afghanistan.*)

ځکه چه آلله له جهان سره داسي مِينه وکړه چه اِبن وَحِيد خپل
ئې ورکړ تاچه هرڅوك چه په ده ايمان راوړي هلاك نه شِي بلکه
ابدِي ژوندون ولرِي ٭

Se-pedi. **PEDI or SE-PEDI.** **Pédi.**

(*Nördl. Transvaal.*) (*N. Transvaal, S. Africa.*) (*Nord du Transvaal.*)

χobane Modimo o ratile lefase byalo, oa ba oa le nēa Moroa oa oná e a tsoetšoeχo a nnoši, χore e moňoe le e moňoe e a dumelaχo χo ee̱na a se ke a la‘le̱χa, eupya a be le bophelo byo bo sa feleχo.

PEGON. *See* **Jāvanese.**

Pegu. **PEGU.** *See* **Talain.** **Pégou.**

Peking. **PEKING** (N. Mandarin). **Pekin.**

(*Peking and Neighbourhood, China.*)

上帝憐愛世人、甚至將獨生子賜給他們、叫凡信他的、不至滅亡、必得永生。

PEKING (N. Mandarin, *Latin char.*).

Shang-ti lien-ai shi ren, shen chï tsiang tuh-seng Tsï ts‘ï-kih t‘a-men, kiao fan sin T‘a tih puh chï mieh-uang, pih teh iong-seng.

Permisch. **PERM.** **Permien.**

(*Perm, &c., Russia.*)

Асватъ Господь енвö юрбыт и сывö ӧтыквö свужит.—*Matt.* 4. 10, pt.

Persisch. **PERSIAN.** **Persan.**

زیرا خدا جهان‌را این قدر محبّت نمود که
پسر یکانهٔ خود‌را داد تا هر که بر او ایمان آورد
هلاك نگردد بلکه حیات جاودانی یابد ⋄

PERSIAN (*Arabic char.*).

(*Arabische Schrift.*) (*Caract. arabes.*)

زیرا خدا جهانرا اینقدر محبّت نمود که پسر یکانهٔ خود را داد تا
هرکه بر او ایمان آورد هلاك نگردد بلکه حیات جاودانی یابد ⋄

Piemontesisch. **PIEDMONT.** **Piémontais.**

Përché Iddiou a l ha voulsù tantou ben al mound, ch'a l ha dait so Fieul unic, përchè chiounque a i prësta fede a perissa nen, ma ch'a l' abbia la vita eterna.

Pokomo. **POKŌMO.** **Pokomo.**

(*Lamu, E. Africa.*)

Koro hivihivi Muungu kajudsaka lumwengu, haṯa kamuyavya Mwanawe madiani, kwakwamba yuḓe jwonse amuhikizie jeje adsekwara, ela awe na mojo usiwosia.

Polnisch. **POLISH.** **Polonais.**

(*E. Prussia.*)

Albowiem tak Bog umiłował świat że Syna swego iednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny.

POLISH (*Latin char.*).

Albowiem tak Bóg umiłował świat, że Syna swego iednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny.

Popo. **PŌPŌ or GŪNŪ.** **Popo.**

(*Dahome.*) (*Dahomey.*) (*Dahoméen.*)

Na Iiwheyẹwhe sọ yiwan na aihọn kẹdẹ sọmọ, bọ edo yì Oviẹ-jiji dopo kẹdẹ lọ sọ nã mi, dọmọ̃ mẽdepopoe ehe yi etọn se ma to na dọ̃n, mọwẹ ena sọ tindo gbẹ̀ he madopodó.

Portugiesisch. **PORTUGUESE.** **Portugais.**

Porque Deus amou o mundo de tal maneira, que deu o seu Filho unigenito, para que todo aquelle que n'elle crer não pereça, mas tenha a vida eterna.

Provenzalisch. **PROVENÇAL.** **Provençal.**

(*S. France.*)

Per rasou qu'aquel que fo la voulountat de Dieu, es moun fraire e ma sorre e ma maire.—*Mark* 3. 35.

PUNTI. *See* **Canton.**

Quāgutl. **QUĀGŪTL or KWĀGŪTL.** **Qâgoutl.**

(*Vancouver's Island.*)

(*Vancouver-Insel.*) (*Ile de Vancouver.*)

Kā God tāks aula ā tlāhwila nūq sa awīnāgwīsīk, lā gītl tsī zaw sīs hīgāmā Kwanūq, kā kīsīkl tsī tlil klī da ūqis klā kī, lā glākl hīmunīs qīlākl.

Quitschua. **QUECHŪA.** **Quechua.**

(*Chile, Peru.*) (*Chili, Peru.*) (*Chili, Pérou.*)

Pachacamackca chicatami runacunata munarca, chay Zapallay-Churinta kokcurca, tucuy paypi yñiic, mana huañunanpac, uiñay cauzaytari apinanpac.

QUICHÉ. **Quiché.**

(*Central America.*)

Rumal are bila quibanon u rahoybal Dios, xaui ri nu *gh*aquitz, nu nan.—*Mark* 3. 35.

RĀJMAHALI. *See* **Malto.**

RANON.

(*Ambrym, New Hebrides.*)

See also **Fanting.**

[St. Matthew was printed in New Zealand in 1899, but no copy has yet reached the Bible House.]

Rarotonga. **RAROTONGA.** **Rarotongais.**

(*Hervey Islands.*)

I aroa mai te Àtua i to te ao nei, kua tae rava ki te oronga anga mai i tana Tamaiti anau tai, kia kore e mate te akarongo iaia, kia rauka ra te ora mutu kore.

RIFI. *See* **Berber.**

Romanisch. **ROMANSCH** (Lower). **Romanche.**

(*Schweiz.*) (*Engadine, Switzerland.*) (*Suisse.*)

Perche cha Deis ha tant amâ il muond, ch' el ha dat seis unigenit Figl, acio cha scodün chi craja in el non giaja a perder, ma haja la vita eterna.

ROMANSCH (Oberland).

(*Grisons, Switzerland.*)

Parchei Deus ha teniu il mund aschi car, ca el ha dau siu parsulnaschiu figl, par ca scadin, ca crei en el, vomi buc á perder, mo hagi la vita perpetua.

ROMANSCH (Upper).

(*Engadine, Switzerland.*)

Perche Dieu ho taunt amo il muond, ch' el ho do sieu sulgenuieu Figl, acciò cha scodün, chi craja in el, nun giaja a perder, mo hegia la vita eterna.

Ronga. **RONGA.** **Ronga.**

(*Near Delagoa Bay.*)

Hikuba Šikwembu ši ṛanḍile misaba ŝa ku nhati ši ko, ši nyika Ṅwana wa šone lwey'a tŝaliwiki a li ŝa kwe, leŝaku mani na mani lwey'a pfumelaka ku yene a nga tšhuki a lahleka kambe a kuma ḅutomi le'byi nga gamikiki.

Rotuma. **ROTUMA.** **Rotuma.**

(*Südsee.*) (*S. Seas.*) (*Mer du Sud.*)

Ne e fuamamau ne hanis on Oiitu se rantei, ia na on Lee eseama, la se raksa teu ne lelea ne maa se ia, la iris po ma ke mauri seesgataaga.

Rumänisch. **ROUMĀN** (*Cyril char.*). **Roumain.**

(*Roumania.*)

Къчї аша а іѹвіт Dѹmnezeѹ лѹmea, къ а dат пе Фіiѹл съѹ чел ѹnѹлпъскѹт, ка тот чел че kpede ꙟn ел съ пѹ пеаръ, чі съ аїбъ віiацъ вечnікъ.

ROUMĀN (*Latin char.*).

Că aşa a iubitu Dumneḑeu lumea, în câtu a datu pre Fiiulu seu celu unulu-nascutu, ca totu celŭ ce crede in elu, sá nu se pérḑa, ci să aibă viétá eternă.

ROUMĀN (MACEDONIAN).

Macedonisches Rumänisch. **Macédo-Roumain.**

(*Macedonia, Albania, and Thessaly.*)

Aşa s'lum̃inéḑă lum̃ina vóstră di'naintea ómeñĭlorŭ, ca s'védă nĕşĭ faptele a vóstre açéle bune, şi să glorifică Tatălŭ a vostru açelŭ din çerŭ.—*Matt.* 5. 16.

Russisch. **RUSS.** **Russe.**

Ибо такъ возлюбилъ Богъ міръ, что отдалъ Сына своего единороднаго, дабы всякій, вѣрующій въ Него, не погибъ, но имѣлъ жизнь вѣчную.

Ruthenisch. **RŪTHEN.** **Ruthène.**

(*Klein-Russland.*) (*Little Russia.*) (*Petite Russie.*)

Так бо полюби́в Бог світ, що Си́на свого́ єдинoро́дного дав, щоб ко́жен ві́руючий в не́го не поги́б, а мав життє ві́чне.

RŪTHEN (*Latin char.*).

(*Little Russia.*)

Vstavšy pŏidu do ŏtcā mòieho, i zkažu iemù: Otče, zhrišỳv iem protiv neba i pered tobòv.—*Luke* 15. 18, pt.

Sagalla. **SA-GALLA.** **Sagalla.**

(*E. Central Africa.*)

(*Äquatorial-Afrika.*) (*Afrique Equatoriale.*)

Kwani mlungu washaile masanga 'gose, hatta akamfunya Mwana wake avelo mojori, uo wose amdumusa sehaita, ela apate uzima 'gwa kale ña kale.

Saibai. **SAIBAI.** **Saibai.**

(*Islands in Torres Strait.*)

(*Meerenge von Torres.*) (*Détroit de Torrès.*)

Mi mabaeg Augadan ia ubin-mepa, ngau kutaig senau, a ngau kutaig senau, a ngau babad, a ngau apu. —*Mark* 3. 35.

Samoanisch. **SĀMOA.** **Samoan.**

(*Navigators' Islands.*)

(*Schiffer-Inseln.*) (*Iles des Navigateurs.*)

Auā ua faapea lava ona alofa mai o le Atua i le lalolagi, ua ia au mai ai lona Atalii e toatasi, ina ia le fano se tasi e faatuatua ia te ia, a ia maua e ia le ola e faavavau.

Samogitisch. **SAMOGIT.** **Samogitien.**

(*Kovno, Russia.*)

Nesa taipo Diewas numiłéjo swieta, jog Sunu sawo wiengimusį dáwe: idánt kiekwienas, kurs ing jį tik, ne praźutu, bet turétu amźina giwáta.

SAMOGIT (*Latin char.*).

Nésa taipo Diewas numiłejo swietą, jog Sunu sawo wiengimusi dáwe, idánt kiekwienas kurs ing ji tik, ne prażutu, bet turétu ámżiną giwátą.

Sangir. **SANGIR.** **Sangirais.**

(*Sangir Islands, Malay Archipelago.*)

(*Sangir-Inseln.*) (*Iles Sangir.*)

Karna kerenee Ruata seng kimendagu dunia, hakiu i Sie seng nangonggo u Ahuse-ese mansenbau, tadeau senkatau-senkatau, ko mangiman si Sie, kumbahan mawinasa, kaiso managuang pĕtatembiahe kakal ene.

Sanskrit. **SANSKRIT.** **Sanscrit.**

(*Sacred Language of the Brahmans.*)

यत ईश्वरो जगतीत्थं प्रेम चकार, यन्नि-जमेकजातं पुत्रं ददौ, तस्मिन् विश्वासी सर्व्वमनुष्यो यथा न विनश्यानन्तं जीवनं लप्स्यते।

SANSKRIT (*Grandham or Tamil char.*).

(*For use in S. India.*)

𑌯𑌤 𑌈𑌶𑍍𑌵𑌰𑍋 𑌜𑌗𑌤𑍀𑌤𑍍𑌥𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌮𑌚𑌕𑌾𑌰,
𑌯𑌨𑍍𑌨𑌿𑌜 𑌮𑍇𑌕𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌦𑌦𑍌 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌵𑌿
𑌶𑍍𑌵𑌾𑌸𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍍𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌥𑌾 𑌨𑌵𑌿𑌨𑌶𑍍𑌯𑌾
𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂𑌜𑍀𑌵𑌨𑌂 𑌲𑌪𑍍𑌸𑍍𑌯𑌤𑍇।

Santali. **SANTĀLI or HOR** (*Bengāli char.*). **Santali.**

(*Bengalen.*) (*N. W. Bengal.*) (*Bengale.*)

এন্তে ঈশ্বর দ ধারতিরেন কো হুনাঃ এ দুলাড়কেৎ কোআ, আইঃরেন একাপুত হপনে এমকেদেতায়া, যেমন উনিরে সানাম পাতিয়াউঃকো আলোকো নষ্টোঃ ; বিচকোম জায়জুগ জিওন কো ঞাম।

SANTĀLI (*Latin char.*).

(*In Lat. Schrift.*) (*N. W. Bengal.*) (*En caract. latins.*)

Ente Isor do dharti renko nuna'e dulạrket'koa, a:ren ekaput Hopone emkedetaea jemon unire sanam patiau'ko aloko nosṭo', bickom jaejug jionko ńam.

Sardinisch. **SARD.** **Sarde.**

(*Cagliaritan Sardinia.*)

A s' improvvisu inci fiat istetia cun s' angelu una multitudini de s' esercitu de su celu, chi laudànta a Deus narendi: Gloria a Deus in is celus altissimus, Paxi in terra Intre is ominis a Issu aggradessìus!—*Luke* 2. 13, 14.

SE-CHUĀNA. *See* **Chuāna.**

SENA.

(*Near mouth of the Zambesi.*)

Pakutì uyo wa ku-cita mafunilo a Mulungu, ndie mbale-anga na mbale-anga wa nkazi na mama. —*Mark* 3. 35.

SEN-TEBELE. *See* **Tabele.**

SE-PEDI. *See* **Pedi.**

Serbisch. **SERVIAN or SERB.** **Serbe.**

(*Servia.*)

Јер Богу тако омиље свијет да је и сина својега јединороднога дао, да ни један који га вјерује не погине, него да има живот вјечни.

Kroatisch. **SERVIAN** (Croat, *Latin char.*). **Croate.**

(*Kroatien.*) (*Croatia.*) (*Croatie.*)

Jer Bogu tako omilje svijet da je i sina svojega jedinorodnoga dao, da ni jedan koji ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni.

SE-SŪTO. *See* **Sūto.**

SE-TLAPI. *See* **Chuāna.**

Ki-Sambāra. **SHAMBĀLA.**

(*Usambara, German E. Africa.*)

Vizagondwa: umgintile mazwi Zumbe Mulungu ywako ukamvike ikedu.—*Luke* 4. 8, pt.

Schan. **SHAN.** **Chan.**

ၶဝ်လိုဝ်ၸႃးၼ်ႁုင်လွ်ၶဝ်လင်ဢ်ၼ်ဢ်ၼ်မီးမင်ၵလႃႈၵေႃႈ။
လွင်မဢ်ၼ်လုံ၊ၶဝ်ဢ်ၼ်ဢ်ၼ်တႃႁ်ႁၢၼ်ပြႃႈပိဢ်ၼ်လဝ်ၵေႃႈ။-
Matt. 5. 8.

Schang-hai. **SHANGHAI.** **Chang-haï.**

(*Shanghai and Neighbourhood, China.*)

為上帝愛世界上人，遣於實蓋，拿伊个獨養兒子，賞撥伊拉，使凡係相信兒子个人，勿滅亡咾得着永生。

SHŌNA.

Mwari akaida nyika akadai, akapira Mwanakomana wake wakazwarwa oga, kuti bose banotenda iye barege kufa, babe upenyu bgusingaperi.

Siamesisch. **SIAMESE.** **Siamois.**

(*Siam.*)

เหตุว่าพระเจ้าทรงพระเมตาความรักษตอมะ
นุษย์ในโลกย์ เพียงโปรดประทานบิยะ
บุตรองค์เดียวนั้น มิให้ผู้ใดที่เชื่อในพระ
องค์นั้นถึงที่นิพหาย

SIKKH. *See* **Panjābi.**

Sindhi. **SINDHI.** **Sindhi.**

(*Nordwestindien.*) (*N.W. India.*) (*Inde du nord-ouest.*)

چا کان ته خُداءِ جهان کي اِهڙو پيارو رکيو جو پهنجو
هِڪڙوئي جڻِلُ پٽُ ڏناءِ ته جيڪوکو تنهِ تي ويساهُ
آڻي سو جڻُ نه ڦِٽي ويترِ هميشه جِئُڻُ لهي

SINDHI (*Gurmúkhi char.*).

(*In Gúrmúkhi-Schrift.*) (*En caract. gourmoukhis.*)

ਛਾ ਖਾਂ ਤਈਸ਼ੂਰ ਜਗ਼ਾਤ ਖੇ ਇਹੜੇ ਪਿਆਰੇ ਰਖਜੇ ਜੇ ਪਹੰਜੇ
ਹਿਕਿੜੇ ਈ ਜ਼ਲਅਲੁ ਪੁਟੁ ਡਿਲਾਈਂ ਤ ਜੇਕੇ ਕੇ ਤਨਿ ਤੇ ਵੇਸਾਹੁ
ਆਣੇ ਸੇ ਨਾਸੁ ਨ ਥਿਏ ਵੇਤਰਿ ਸਦਾ ਜਿਅਲੁ ਲਹੇ ॥

SINHALI or SINGHALESE.

Singhalesisch. **Cinghalais.**

(*Ceylon.*) (*S. Ceylon.*) (*Ceylan.*)

මක්නිසාද උන්වහන්සේ අදහා ගන්නා සියලලෝම විනාස නොව සදාකාල ජීවනය ලබන පිනිස දෙවියන්වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ ඒකජාතපුත්‍රයා දෙමින් ලොවට එපමන කරුනා කළ සේක.

Spr. d. Sklaven, oder Hundsrippen-Indianer. **SLAVÉ** (*Latin char.*). **Slavé.**

(*Mackenzie River Indians.*)

Tta ekaonte Niotsi nun goinieto, te Yazi thligi yi koganiti, tene oyi yekeinithet, tsiadothet ka ile, ithlasi kondi katheo olili.

SLAVÉ (*Syllabic char.*).

ᐁᑲᐅᐣᑌ ᓂᐅᑬ ᓅᐣ ᑯᐃᓂᐁᑐ, ᑌ ᔭᕑ ᕕᑎᒋ ᔨ ᑯᔪᓂᑲ, ᑌᑌ ᐅᔨ ᔦᑫ ᐊᐅᑲ ᑬᐊᑐᒉᐢ ᐃᑌ ᓕ, ᐁᔨᐅᑫᒉ ᐃᒧᑯᓯ ᑯᐣᑎ" ᑲᒉᐅ ᓕ.

SLAVONIC.

Slavonisch. **Slave ecclésiastique.**

(*Russia.*)

Та́кѡ бо возлюби́ Бг҃ъ мі́ръ, ꙗ҆́кѡ и҆ Сн҃а своего̀ є҆диноро́днаго да́лъ є҆́сть, да вся́къ вѣ́рꙋѧй въ ѻ҆́нь, не поги́бнетъ, но и҆́мать живо́тъ вѣ́чный.

Slovakisch. **SLOVAK.** **Slovaque.**

(*N. W. Hungary.*)

(*Nordwestliches Ungarn.*) (*Hongrie du nord-ouest.*)

Nebo tak Bůh milowal swět, že Syna swého gednorozeného dal, aby každý, kdo wěří w něho, nezahynul: ale měl žiwot wěčný.

Slovenisch. **SLOVEN.** **Slovène.**

(*Südösterreich.*) (*S. Austria.*) (*Autriche mérid.*)

Kajti tako je Bog ljubil svet, da je sina svojega edinorojenega dal, da kdorkoli veruje va-nj, ne pogine, nego da ima večno življenje.

SOERABAYAN. *See* **Malay, Low.**

SŌGA.

(*Equatorial E. Africa.*)

Okuba Kibumba weyagonza ekyalo mbatio, nokuwayo yawayo Omwanawe eyazalwa omulala mwene, kisi muntu yena amuvugirira alobe okuteka, aye abere nobulamu obutawawo.

Spanisch. **SPANISH.** **Espagnol.**

Porque de tal manera amó Dios al mundo, que ha dado á su Hijo Unigénito, para que todo aquel que en él cree, no se pierda, mas tenga vida eterna.

SUKŪMA.

(*S. Victoria Nyanza.*)

Kulwesho Mulungu waliotogwa no nsi, geti onwinha Mwana wakwe omo wike, geti buli munhu wakunzunya, atojunila, aliyo inhiwe bupanga butoshila.

Sundanesisch. — **SUNDANESE.** — **Sondanais.**

(*Java.*) (*Java.*) (*Java.*)

كَرَنَ سَكِيتُوْ مِئَسِيهْنَ اَللّٰهْ كَا اَلَمْ دُونْيَا مُوڠْكَهْ دَوڠْكَفْ كَا
مَفَرِنْ فُوتْرَءْ نُوْ نُوڠْكَلْ سُوْفَيَا اُوڠْكَلْ ٢ جَلْمَ نُوْ فَرْچَيَا كَا
دِيَا هَمُوْ چِلَكَ سَرْتَ مَنَڠْ هِرُوفْ نُوْ لَڠْكَڠْ ❖

Sesuto. — **SŪTO.** — **Sessouto.**

(*Süd-Afrika.*) (*Basuto Land.*) (*Afrique du sud.*)

Hobane Molimo o ratile lefatše hakalo, o bile oa le nea Mora oa oona ea tsuetsoeng a 'notši ; hore e mong le e mong ea lumelang ho eena, a se ke a timela, a mpe a be le bophelo bo sa feleng.

SWAHĪLI (Zanzibar).

Suaheli von Zanzibar. — **Souahéli de Zanzibar.**

(*E. Africa.*)

Muungu ameupenda ulimwengu, hatta akamtoa Mwana wake wa pekee, amwaminiye yote wasipotee, illa apate uzima wa milele.

SWAHĪLI (*Arabic char.*).

(*In arabischer Schrift.*) (*En caract. arabes.*)

مُوُغُ أَمِوُبِدَ وُلِمِغُ حَتَّى أَكَمْتُاَ مَاَنَ وَكِ وَبِكِي أَمُاَمِنِي يُتْ
أَسِبُتِي إِلَّا أَبَتِ وُزِمَ وَمِلِلِ ◆

SWAHĪLI (MOMBASA).

Suaheli von Mombasa. **Souahéli de Mombaz.**

(*E. Africa.*)

Kwani Mwenyiezi Mngu jinsi alivyoupen*da* ulimwengu, amewapa wat'u Mwanawe mzaliwa pekee, killa mwenyi kuamini kwakwe asipotee, awe na uzima wa milele.

SWATAU.

Chinesisch von Chao-Chao. **Chinois de Chao-Chao.**

(*Swatow and Chao-Chow, China.*)

In-ũi Siãng-tì hièⁿ ài-sieh sì-kài, chì-kàu chiang I kakī tók-seⁿ kâi Kiáⁿ lâi sụ̀-pun, sái huâm sìn-kõu I kâi nâng, mién sí-buâng, huán-tńg õi tit ióng-seⁿ.

SWEDISH.

Schwedisch. **Suédois.**

Ty så älskade Gud werlden, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hwar och en som tror på honom icke må förgås, utan hafwa ewigt lif.

SWEDISH (*Latin char.*).

Ty så älskade Gud världen, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en, som tror på honom, icke må förgås utan hafva evigt lif.

SYRIAC (Ancient) or ARAMAIC.

Alt-Syrisch. **Syriaque ancien.**

(*Parts of Syria and Travancore.*)

ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ
ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ.

Neu-Syrisch. **SYRIAC** (Modern). **Syriaque moderne.**

ܗܕܟܐ ܕܡܚܒܐ ܡܘܚܒܠܗ ܐܠܗܐ
ܠܥܠܡܐ: ܕܝܗܒ ܠܒܪܘܢܗ ܝܚܝܕܝܐ ܡܘܗܒܠܗ: ܕܟܠ ܡܢ ܕܗܝܡܢ
ܒܝܗ ܠܐ ܗܠܟ: ܐܠܐ ܗܘܝܐ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Syrjänisch. **SYRJEN.** **Syriène.**

(*Vologda.*)

Господлы Јенлы јурбітсы, Сылы öтняслы кесјял.—*Matt.* 4. 10, pt.

Syro-Chaldäisch. **SYRO-CHALDAIC.** Syro-Chaldéen.

(*Syriac in Nestorian characters.*)

(*Syrisch in Nestorianischer Schrift.*) (*Syriaque en caractères nestoriens.*)

ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ. ܕܟܠ
ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ
ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Se-Tabele. **TABELE or SEN-TEBELE.**

(*Matabeleland, S. Africa.*)

Ñoba umLimo wa u tanda kangaka umhlaba wa niga inDodana yake e zelwe yodwa, uguba bonke aba kolwa guyo ba ña bubi kodwa ba be logusila oguñapeliyo.

TAGĀLOG.

(*Philippine Islands.*)

Sapagca, t, dahil sa pagsinta nang Dios sa sanglibutan, ay ibinigay ang caniyang bugtong na Anac, upang ang lahat ng̅ sa caniya, i, sumasampalataya ay huag mapahamac, cungdi magcaroon nang buhay na ualang hangan.

Tahitisch. **TAHĪTI.** **Tahitien.**

(*Gesellschaftsinseln.*) (*Society Islands.*) (*Iles de la Société.*)

I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horoa mai i ta'na Tamaiti fanau tahi, ia ore ia pohe te faaroo ia 'na ra, ia roaa râ te ora mure ore.

TAICHAU.

(*Chekkiang Province, China.*)

Ing-yü Zông-ti e-sih si-zông, zing-ts-ü s-lôh Ge doh-ke N-ts, peh væn-pah siang-sing Ge fe djü-mih, tu hao teh-djôh üong-yün weh-ming.

TALAIṄ or MŌN or PEGU. **Talain.**

(*Pegu, Burma.*)

ပ္ဍိုတ်မ္ဂးဂှ်ဆဍုးမပ္တှ္ဂဒ်ကောန်ကျာ်ဒိုတ်သိုတံ ဝှ်ပှ်ဝှ်ဂိုင်လိုလဝ်မ္ဂးလမျိုထဝဝရဂှ်တွဒ်နှ သ္ဂိကဵုကိုဝှ် တဲ့ကျာ်ဂမျိုင်ဝှ်ဒိုဝ်ကိုမထဝ်ံကောံကောန်ဇကုဆ မွဲဂှ်ဆာန်ကောန်သောဝကီတံဂှ်ရ။ [N.T. 1847.]

Tamulisch. **TAMIL.** **Tamoul.**

(*Karnatic and N. Ceylon.*)

(*Karnatik und Ceylon.*) (*Carnatic et Ceylan.*)

தேவன், தம்முடைய ஒரேபேறான குமாரனை விசுவாசிக்கிறவன் எவனோ அவன் கெட்டுப் போகாமல் நித்தியஜீவனை அடையும்படிக்கு, அவனைத் தந்தருளி, இவ்வளவாய் உலகத்தில் அன்புகூர்ந்தார்.

TANNA (South) or **KWAMERA.**

Tanna. **Tannais.**

(*Neu-Hebriden.*) (*New Hebrides.*) (*Nouvelles-Hébrides.*)

See also **Lenakel** *and* **Weasīsi.**

Ti uvĭhĭ mata ix, kĭmyaha nŭkur amamur, nari kamavrani sakĭmyaha rupŭmpŭmumi, ix tapuk avcpĭhĭ naposiĕn ĭm kĭmyaha.—*Matt.* 11. 28.

Tasiko. **TASĪKO.** **Tasiko.**

(*S. E. Epi, New Hebrides.*)

(*Neu-Hebriden.*) (*Nouvelles-Hébrides.*)

See also **Bieri** *and* **Epi.**

O lotu ni Yehova soña De (God) o tañani ani a e taga.—*Matt.* 4. 10, pt.

TAVĀRA.

(*Neu-Guinea.*) (*British New Guinea.*) (*Nouv.-Guinée.*)

Tauna Eaubada ponana tou dewaimahieni, nanaka tau walehiu, ma noue, ma hinau.—*Mark* 3. 35.

Taveta. **TAVETA.** **Taveta.**

(*E. Equatorial Africa.*)

(*Äquatorial-Afrika.*) (*Afrique équat.*)

Izuwa emakundie masanga, mtano akamng'ola Mwana wakwe mwenye, wemwitikija wose wasiteke, nde wawone moo wa tendarasi.

Telugu. **TELUGU.** **Telinga.**

(*Südindien.*) (*S. India.*) (*Inde du Sud.*)

దేవుడు లోకమును ప్రేమించెను. ఏలాగనిన, ఆయన తన జనితైక కుమారుని యందు విశ్వాసముంచు ప్రతివాడును నశించక నిత్యజీవము పొందుటకై, ఆయనను ఇచ్చెను.

Timneh. **TEMNE.** **Temné.**

(*Sierra-Leone.*) (*Tribe near Sierra Leone.*) (*Sierra-Leone.*)

Tšа yo̱ K'úru o̱ poṅ bó̱ta̱r ara-rū, hā o̱ so̱nd Qw'ánk'o̱ṅ o̱ kōm gbo sōn, kắma w'úni ố w'úni, o̱wó̱ láne̱-ko̱, o̱ tšē dínne̱; ké̱re̱ kắma o̱ só̱to a-ṅésa̱m atabána.

THONGA. *See* **Gwamba.**

Tibetisch. **TIBETAN.** **Thibétain.**

དཀོན་མཆོག་གིས་ཉིད་ཀྱི་སྲས་གཅིག་པོ་བྱིན་པ་ཙམ་དུ་འཇིག་རྟེན་ལ་བྱམས་པར་མཛད་པས། དེ་ལ་དད་པ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། མཐའ་མེད་པའི་སྲོག་ཐོབ་པར་བྱེད།

Tigré. **TIGRÉ.** **Tigré.**

(*Ostabyssinien.*) (*E. Abyssinia.*) (*Abyssinie orientale.*)

ክምዚውማ : ፈትዎ : እግዚአብሔር : ንዓ
ለም : ክኅብ : ዝሀቦ : ብሕቱ : ንዝተወለዴ :
ወዱ : ክይጠፍኧ : ኵሌው : ዚአምን :
ብኣኡ : ክትኾኑሉ : እምበር : ሕይወት :
ዘለዓለም ።

TIGRINYA.

(*Abyssinia.*)

እግዚአብሄር፡ ከምኡ፡ ንዓለም፡ ፈተዮ፡ ሊዩ፡
እሙ፡ ሐዴ፡ ወዴ፡ በዳ፡ ከሳሶ፡ ዚህብ፡ ብሱ፡
ዝእመነ፡ ኩሉ፡ ከይጠፍእ፡ ናይ፡ ዘከእሰም፡ ህይ
ወት፡ ኪርከብ፡ እምበር።

Tinné. **TINNÉ.** **Tinné.**

(*Mackenzie River Indians.*)

ᑌᐅᘓ ᐅᑎᑊᐁ ᓘᐣ ᒍᑌᑐᑊ ᐁᔨᑕᑊ ᑌᑊᔭᓯ ᓘᒐᑌᑎᑊ,
ᓀ ᑘᑌ ᐅᔨ ᐁᑎ ᔨᑌᒎᐣ ᑌᑌᑊ ᐁᑌᑊ ᘓᐁᒋ ᐃᑌ
ᐅᑎᑎ ᐁᔨᐅᑫᒋ ᐃᐟᑯᓯ ᔨᐣᑕ ᐅᑎᑎ.

TOARĪPI.

(*New Guinea.*)

Rapi Harisu mearovaeka meaforoe-leipe, areo areve Atute vovoroae miarape, ae areo reha arero sukaerereai aite apai kao, areo makuri peavovea avai.

TŌDA.

(*Nilgiris, S. India.*)

சுவர̂மி தன் உடி பேத்வொய் மொஹ‌ன் நொபிப் ஆ̂ள் ஆ̂ரியூ, அத் செட்ட் வுகொகொஸ் ஏவாகம் உடர̂ய் வொய் சீவம் பத்கிபொடேத்க், அன் தொத்தி, இத்க் பூவோ கன் பீர்வொத்ச்சீ.

Tonga. **TONGA.** **Tonga.**

(*Freundschaftsinseln.*) (*Friendly Islands.*) (*Iles des Amis.*)

He nae ofa behe ae Otua ki mama ni, naa ne foaki hono Alo be taha nae fakatubu, koeuhi ko ia kotoabe e tui kiate ia ke oua naa auha, kae ma'u ae moui taegata.

TONGA. *See* **Chi-Tonga.**

(*Lake Nyassa.*)

TRANSCAUCASIAN TŪRKI (AZERBIJĀNI).

Türkisch im Kaukasus. **Turc du Caucase.**

(*N. W. of Persia.*)

چونکه الله دنیانی آیله سودی که وز یکانه اوغلنی ویردی تا که
هر اونه ایمان کتورن هلاك اولماسون امّا ابدی حیاته مالك اولسون*

Tukudh. **TUKUDH.** **Toukoudh.**

(Indians on Youcon River.)

(Schiel-Indianer.) *(Indiens Loucheurs.)*

Kwuggut yoo kwikkit Vittekwichanchyo nunhkug kettinizhin tit Tinji ettetvirzị ettiyin kwuntlạnttshi chootin te yik kinjizhit rsyetetgititelya kkwa kenjit kọ sheg kwundui tettiya.

Tulu. **TULU.** **Toulou.**

(Südkanara.) *(South Canara, India.)* *(Kanara du Sud.)*

ಆಯೆನ್ ನಂಬುನಾಯೆ ಏರ್ಲಾ ನಾಶನಾದ್ ಪೋವಂದೆ ನಿತ್ಯ ಜೀವ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಆದುಪ್ಪುಲೆಕ್ಕ, ದೇವೆರ್ ತನ ಒರಿಯೇ ಪುಟ್ಟಿ ಮಗನ್ ಕೊರ್ಪಿನಾತ್ ಲೋಕೊನು ಪ್ರೀತಿ ಮಳ್ತೆ

TUNISIAN (*Hebrew char.*). *See* **Judæo-Tunisian.**

TURKISH (Osmanli).

Osmanli-Türkisch. **Turc.**

(Turkish Empire.)

(Europäische Türkei.) *(Turquie d'Europe.)*

زیرا الله دنیایی شویله سودیکه هر اکا ایمان ایدن هلاك اولمیوب انجق حیات ابدیه‌یه مالك اوله دیو کندی ابن وحیدني اعطا ایلدی.

TURKISH (*Armenian char.*).

(*In armen. Schrift.*) (*En caractères arméniens.*)

Զիրա Ալլահ տիւնեայը պու գատար սէվտի քի՝ քէնտի պիրիճիք Օղլունու վէրտի, թա քի հէր օնա ինանան՝ զայ՚ օլմայա, իլլա էպէտի հայաթա մալիք օլա ։

TURKISH (*Greek char.*).

(*In griech. Schrift.*) (*En caractères grecs.*)

Ζίρα Ἀλλὰχ τ̇ϋνγιαγιὴ π̇οὺ κατ̇ὰρ σεβτ̇ί κι, κεντ̇ὶ πιριτ̇ζὶκ Ὀγλουνοὺ βερτ̇ὶ, τάκι χὲρ ὀνὰ ἰνανὰν, ζάϊ ὄλμαγια, ἴλλα ἐπέτι χαϊατὰ μαλὶκ ὀλά.

ULĀWA.

(*Solomon Islands.*)

O pourunru honosia a Lord God ioe, na mune o *m*aemae sulia tai *n*eia.—*Luke* 4. 8, pt.

Urdu. **ŪRDŪ** (*Arabic char.*). **Ourdou, Urdû, ou Hindoustani.**

(*N. India.*)

کیونکہ خدا نے دنیا کو ایسا پیار کیا هی کہ اُسنے اپنا اِکلوتا بیٹا دے دیا تاکہ جو کوئي اُسپر ایمان لاوے هلاك نہ هووے بلکہ حیات ابدي پاوے

ŪRDŪ or **HINDŌSTĀNI** (*Persian char.*).

(*In persischer Schrift.*) (*En caract. persans.*)

کیونکہ خدا نے دنیا سے ایسی محبّت رکھی کہ اُس نے اپنا اکلوتا بیٹا بخش دیا ۔ تاکہ جو کوئی اُس پر ایمان لائے ہلاک نہ ہو بلکہ ہمیشہ کی زندگی پائے ◆

ŪRDŪ (*Latin char.*).

(*In lat. Schrift.*) (*En caract. latins.*)

Kyúnki Ḳhudá ne dunyá se aisí mahabbat rakhi, ki us ne apná iklautá Beṭá baḳhsh diyá, táki jo koí us par ímán láe, halák na ho, balki hamesha kí zindagí páe.

URIPIV.

(*N. E. Malekūla, New Hebrides.*)

(*Malekula-Insel.*) (*Ile de Mallicolo.*)

See also **Malekūla** *and* **Pangkumu.**

Meri ga pu loli nanu se Atua, ni evi tuak, ko jujik, ko tasu.—*Mark* 3. 35.

Oriya. ## **ŪRIYA** or **ŌRIYA.** **Oriya.**

(*Ostindien.*) (*Orissa, India.*) (*Inde orient.*)

ଯେହେତୁ ଈଶ୍ୱର ଜଗତକୁ ଏମନ୍ତ ପ୍ରେମ କଲେ, ଯେ ସେ ଆପଣା ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପୁତ୍ରକୁ ଦେଲେ; ତହିଁରେ ଯେ କେହି ତାହାଙ୍କଠାରେ ବିଶ୍ୱାସକରିବ, ସେ ବିନଷ୍ଟ ନ ହୋଇ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ପାଇବ.

Sprache von Uvea. **UVEAN or IAIAN.** **Ouvéa.**

(*Loyalitätsinseln.*) (*Loyalty Islands.*) (*Iles Loyauté.*)

Helang ibetengia anyin Khong ka ang meledran, e ame ham Nokon a khaca thibi, me me ca he ka mok ke at ame labageju kau, kame he ka hu moat ame ca ba balua.

Uzbek-Türkisch. **UZBEK TŪRKI.** **Turc des Uzbecks.**

(*Turkestan and Central Asia.*)

زیراکه خدا دنیانی شونداق سویدی اوزینینك یالغوز توقفان اوغلی‌نی
برکونچه تاکیم هر آنکا ایمان کیلتور کوچی هلاك بولماغای بلکه
حیاتِ جاویدانی‌نی تاپقای ❖

Waadtländisch. **VAUDOIS.** **Vaudois.**

(*Norditalien.*) (*Waldenses, N. Italy.*) (*Nord de l'Italie.*)

Perqué Diou ha tant vourgù bén ar mount, qu'a l' ha dounà so Fill unic, perqué quiounqué cré en el perissé pâ, màqu'a l' abbia la vita éternella.

VISAYAN de ILOILO.

(*Philippine Islands.*)

Kay bisan sin-o nḡa mag himô sang pag bulut-an sang Dios, yanâ amo ang akon utud nḡa lalaki, kag utud nḡa babaye, kag akon iloy.

WEASĪSI.

(*East Tanna, New Hebrides.*)

See also **Tanna** *and* **Lenakel.**

Atua tamolkiekei agen netamimi erafwien matuadi Netin kadia umei, moma iłah erafwien kautahatata amasan OHNI otusimisien, matau ilah kaudos numyugahien magien yenunuh. [1888.]

WEDAU.

(*British New Guinea.*)

(*Britisch Neu-Guinea.*) (*Nouv.-Guinée.*)

God nanare dobu nuanuana i vaia, ma tauna Natuna tagotago i verei, ma tauwi anatapui e notanotaia ega i ta irage, ma lawalawai nonoana i ta vaia.

Wallisisch. **WELSH.** **Gallois.**

Canys felly y carodd Duw y byd, fel y rhoddodd efe ei unig-anedig Fab, fel na choller pwy bynnag a gredo ynddo ef, ond caffael o hono fywyd tragywyddol.

WENCHAU.

(*Chekkiang Province, China.*)

Iang-'ù Zië-tì è-sih sì-kà, záng-tsż-ü sż Gi duh-sæ N-tsź, chiæ̀ va-pah sàng Gi-ge nang fú whaì mieh-voa, whaì teh-djah iúng-yüé-ge 'oh-mìng.

Wendisch. **WEND** (Hungarian). **Vandalais.**

(*Hungary and Carniola.*)

Ár je tak lübo Bôg ete szvêt, da je Sziná szvojega jedinorodjenoga dáo, dá vszáki, kí vu nyem verje, sze ne szkvarí, nego má ’zítek vekivecsni.

Niederwendisch. **WEND** (Lower). **Bas-Vandalais.**

(*Prussian Lusatia.*)

Pſcheto tak jo Bog ten ßwět lübował, aż won ßwożogo jadnovorożonego ßyna dał jo, aby ſchykne do ńogo wěřeze, ſgubjone ńebyli, ale to ńimerne żyweńe měli.

Hochwendisch. **WEND** (Upper). **Haut-Vandalais.**

(*Saxon Lusatia.*)

Pſchetoż tak je Boh ton Sswjet lubował, ſo won ſſwojeho jeniczkeho narodżeneho Ssyna dał je, ſo bychu ſchitzy, kiż do njeho wjerja, ſhubeni nebyli, ale wječżne żiwenje mjeli.

Wogulisch. **WOGUL.** **Vogoule.**

(*Westsibirien.*) (*Western Siberia.*) (*Sibérie occ.*)

Іејäн ам покымнэ, шоко мучтахтыпэт і тарвытнэ пäтымкарэт ; і ам лаймэлiјäнэм нанмэ.—*Matt.* 11. 28.

WOLOF. *See* **Jolof.**

Wotjakisch. **WOTJAK.** **Votiaque.**

(*Wiatka and Orenburg.*)

Эй курадзисьёс шуглы цидасьёс но! ваньды мон дорам лыктелэ, мон тиледыз шудыто.—*Matt.* 11. 28.

XŌSA or KĀFIR (Appleyard's Version).

Kaffrisch. **Cafre.**

(*Kafirland.*)

Ngokuba UTIXO walitanda ilizwe kangaka, wada wanika unyana wake okupela kwozelweyo, ukuze osukuba ekolwa kuye angabubi, koko abe nobomi obungunapakade. [Ed. 1902.]

XŌSA or KĀFIR (Revised Version).

Kuba wenje nje u-Tǐxo ukulitânda kwakě ihlabatǐ, ude wanikela unyana wakě okupěla kwamzeleyo, ukuze bonke abakôlwayo kuye bangatshabalali, koko babe nobomi obungunapâkade. [1903.]

Yahgan. **YAHGAN.** **Yahgan.**

(*Feuerland.*) (*Tierra del Fuego.*) (*Terre-de-Feu.*)

Gɵd úlų cumutaq̃gų-cɯrɯda àmanųpį, cutųpį cutįamugatukgqmatɯda cɛmqcɯnçi annugųqci, ciçicįa çįsinqmųtųandįan mulakìnɵali, cundįananima cɛamanqmųtųana cutaçɛta.

YAKŪT.

(*E. Siberia on the Lena.*)

Таӊара а̄н доййдуну солкурдук таптā̈быта, арай Бӓйӓтін соб соготох тӧрӧ̈бӱт Уолун, бары Кініӓхӓ ітӓгӓйӓччі ӧ́лбӧтӱн, хата ӧрӱ̈тӱн тыннāх буоллун діӓн, а̄н дойдуга біӓрбітӓ.

YALUNKA.

(*Sierra Leone, W. Africa.*)

E dubakhi nakhe kakilli serienkhi, katugu e ALLA tomanen.—*Matt.* 5. 8.

Yao. **YAO.** **Yao.**

(*E. of Lake Nyassa, E. Africa.*)

(*Südostafrika.*) (*Afrique du sud-est.*)

Pakuti Mulungu wanonyele wakusa kwati 'ii, wapele Mwanagwao juapagwile jumwepe, kuti wosepe wakumkulupilila akasatakasika nambo akoleje umi wangamala.

YIDDISH. *See* Judæo-German.

Joruba. **YORUBA.** **Yoruba.**

(*Eastern Slave Coast, W. Africa.*)

(*Sklavenküste.*) (*Côte des Esclaves.*)

Nitori ti Ọlọrun fẹ araiye tobẹ̃ gẹ, ti o fi Ọmọ bíbi rẹ nikanṣoṣo fun ni pe, ẹnikẹni ti o ba gbà a gbọ́ ki yio ṣegbé, ṣugbọn yio ni ìye ti ko nipẹkun.

Zulu. **ZŪLU.** **Zoulou.**

(*Kaffrarien.*) (*S. Africa.*) (*Cafrerie.*)

Kona uTixo wenze njalo wa tanda izwe, we za wa nika indodana yake e zelwe iyodwa, ku te bonke abakolwa iyona ba nga bubi, ba ze ba zuze ukuzwa okunapakade.

ALPHABETICAL INDEX TO THE PRECEDING SPECIMENS.

Language.	Page.
Accrā	1
Afghāni	80
Aimara	6
Ainu	1
Albanian	2
Amharic	2
Amoy	3
Aneityum	3
Anīwa	3
Annam	3
Arabic	4
Aramaic	98
Armenian	4, 5
Āsāmi	5
Ashanti	5
Aulua	60
Aymara	6
Azerbijāni	104
Aztec	67
Badaga	6
Baki	23
Balōchi	6
Ba-lōlo	57
Banglā	9
Bashkir	7
Basque	7
Batta	8
Beaver	9
Bengāli	9
Berber	10
Bīcol	10
Bieri	10
Bilin	11
Bisayan	108
Blackfoot	11
Bogos	11
Bohemian	11
Bondei	11
Breton	12
Būgis	12
Bugotu	12
Bulgarian	12
Bullom	13
Buriat	69
Burmese	13
Caffir	111
Cakchiquel	13
Cambōdian	14
Canton	14
Carib	15
Carshūn	15
Catalan	15
Chagga	16
Chamba	16
Cheremiss	16
Chinese	17
Chi-nyanja	76, 77
Chippewa	77, 78
Chippewyan	18
Chi-tonga	18
Chuāna	18
Chuvash	18
Congo	52
Coptic	19
Corean	53
Cree	19
Creole	65
Croat	91
Dahomey	83
Dakhani	20
Danish	20
Daui	21
Dieri	21
Dōbu	21
Dominīca	21
Dualla	22
Duke of York	22
Dutch	22
Dyak	22
English	23
Epi	23
Eromanga	23
Ersa Mordvin	71
Eskimo	24
Esth	24
Ethiopic	25
Ēwé	25
Falasha	25
Fan	78
Fang	25
Fanti	26
Fanting	26
Faté	26
Fījī	26
Finn	27
Fīoti	27
Flemish	27
French	27
Fris	28
Fūchau	28
Futuna	28
Gā	1
Gaelic	29
Galla	29, 30
Galwa	30
Ganda	30
Garhwāli	30
Garo	31
Georgian	31
German	31
Giryāma	32
Gitāno	32
Gōgo	32
Gōnd	32
Greek	33
Greenland	33
Guārani	34
Gujarāti	34
Gūnū	83
Gwamba	35
Haida	35
Hainan	35
Hakka	36
Hausa	37
Hebrew	37
Herero	37
Hindī	38
Hindōstāni	106, 107
Hor	90
Hōrō	71
Hungarian	38
Iaian	108
Ībo	39
Icelandic	39
Igbīra	39
Ījọ	40
Ilocāno	40
Indo-Portuguese	40
Innuit	24
Irish	40, 41
Iroquois	41
Isuāma	39
Italian	41
Ittu Galla	29
Jagatai	41
Japanese	42
Jatkī	42, 43
Jaunsāri	43
Jāvanese	43, 44

Language. *Page.*

Jolof . . . 44
Judæo-Arabic 44
Judæo-German 44, 45
Judæo-Persian 45
Judæo-Spanish 45
Judæo-Tunisian 46

Kabyli. . 10, 46
Kachchhi. . 46
Kāfir . . 111
Kagūru . . 46
Kalmuk . . 47
Kanarese . . 47
Kandh . . 48
Kāra . . . 25
Karanga . . 48
Karass. . . 75
Karel . . . 48
Karen. . . 48, 49
Kashgar . . 49
Kashmīri . . 50
Kazān . . . 50
Keapāra . . 50
Khassi . . 50
Khmer . . 14
Khoi-Khoi . 72
Kienning. . 51
Kienyang. . 51
Kikūyu . . 51
Ki-mambwe . 61
Ki-mbundu . 66
Kinīka . . 77
Kirghīz . . 51
Kōi 52
Kōl 71
Kongo . . . 52
Konkani . . 52
Koranko . . 52
Korean . . 53
Kōrku . . . 53
Krim Tūrki . 20
Kuānyama . 53

Language. *Page.*

Kūi. . . . 48
Kumuki . . 54
Kūrd . . . 54
Kurukh . . 54
Kwāgūtl . . 84
Kwamera . 101

Lævo . . . 23
Lahndā . 42, 43
Lapp . . . 55
Latin . . . 55
Lenakel . . 56
Lepcha . . 56
Lett . . . 56
Līfu . . . 56
Lithuanian . 57
Liv 57
Lōlo . . . 57
Luchu . . . 57
Lu-ganda . . 30
Lushai . . . 58

Mabuiag . . 58
Macassar . . 58
Madurese . . 58
Māgadhī . . 59
Magrebi . . 59
Magyar . . 38
Malagāsi . . 59
Malay . . 59, 60
Malayālam . 60
Malekūla . . 60
Maliseet . . . 60
Mālo . . . 61
Maltese . . 61
Malto . . . 61
Mambwe . . 61
Manchu . . 62
Mandarin 72, 81
Mandingo . 63
Manipūri . . 63
Manx . . . 63
Maori . . . 63
Marāthi . . 64
Māré . . . 64

Language. *Page.*

Marquesas . 65
Mārwāri . . 65
Ma-shōna . . 92
Ma-tabele . . 99
Mauritius . . 65
Maya . . . 66
Mbundu . . 66
Meithei . . 63
Mende . . . 66
Mer 66
Mexican . . 67
Micmac . . 67
Mohawk . . 67
Moksha Mordvin . . 71
Mōn . . . 100
Mongo . . . 57
Mongol . 68–70
Moorish . . 59
Mordoff . . 71
Mordvin . . 71
Mōtu . . . 71
Mūltāni . 42, 43
Mundāri . . 71
Murray Island 66

Naipāli . . 72
Nama . . . 72
Nanking . . 72
Narrinyeri . 73
Ndonga . . 73
Negro-English 73
Nengōne . . 64
New Britain . 73
Ngūna . . . 74
Nias . . . 74
Nicobar . . 74
Ningpo . . 74
Niué . . . 75
Nkondi . . 75
Nogai . . . 75
Nōgōgu . . 75
Norwegian . 20
Nūbian . . 76
Nūpé . . . 76
Nyamwézi . 76

Language. *Page.*

Nyanja . 76, 77
Nyika . . . 77
Nyōro . . . 77

Ojibwa . 77, 78
Ōriya . . 107
Osmanli 105, 106
Osset . . . 78
Otshi . . . 5
Ovambo . . 73

Pahāri (Malto) 61
Pahouin . . 78
Pāli 79
Panaieti . . 79
Pangasinan . 79
Pangkumu . 79
Panjābi . . 80
Pārbatiā . . 72
Parsi-Gujarāti 80
Pashtō . . . 80
Pedi 80
Pegon . . . 44
Pegu . . . 100
Peking . . 81
Perm . . . 82
Persian . . 82
Piedmont . 82
Pokōmo . . 83
Polish . . . 83
Pōpō . . . 83
Portuguese . 83
Provençal . 84
Punti . . . 14

Quāgūtl . . 84
Quechūa . . 84
Quiché . . 84

Rājmahāli . 61
Ranon . . . 85
Rarotonga . 85
Rifi 10
Romansch 85, 86
Rong . . . 56
Ronga . . . 86

Language.	*Page.*
Rotuma	86
Roumān	86, 87
Russ	87
Rūthen	87
Sa-galla	88
Saibai	88
Sāmoa	88
Samogit	88, 89
Sangir	89
Sanskrit	89
Santāli	90
Sard	90
Se-chuāna	18
Sena	91
Sen-tebele	99
Se-pedi	80
Servian	91
Se-sūto	96
Se-tlapi	18
Shambāla	91
Shan	92
Shanghai	92
Shawīa	10
Shōna	92
Siamese	93
Sikkh	80
Sindhi	93
Siṅhali	94
Slavé	94
Slavonic	94
Slovak	95
Sloven	95
Soerabayan	60
Sōga	95
Spanish	95
Suau	21
Sukūma	96
Sundanese	96
Sūto	96
Swahīli	96, 97
Swatau	97
Swedish	97
Syriac	98
Syrjen	98
Syro-Chaldaic	99
Tabele	99
Tagālog	99
Tahīti	100
Taichau	100
Talaiṅ	100
Tamil	100
Tānkri	16
Tanna	101
Tasīko	101
Tavāra	101
Taveta	101
Telugu	102
Temne	102
Thonga	35
Tibetan	102
Tigré	103
Tigrinya	103
Tinné	103
Toarīpi	104
Tōda	104
Tonga (Chi-tonga)	18
Tonga	104
Transcaucasian	104
Tshi-Karanga	48
Tukudh	105
Tulu	105
Tunisian	46
Turkish	105, 106
Ulāwa	106
Uraon	54
Ūrdū	106, 107
Uripiv	107
Ūriya	107
Uvean	108
Uzbek	108
Vaudois	108
Visayan	108
Weasīsi	109
Wedau	109
Welsh	109
Wenchau	109
Wend	110
Wenli	17
Wogul	110
Wolof	44
Wotjak	111
Xōsa	111
Yahgan	111
Yakūt	111
Yalunka	112
Yao	112
Yiddish	45
Yoruba	112
Zūlu	112

NOTE.

Of the **97** Bibles, **93** New Testaments, and **180** Portions, in **370** languages and dialects counted in the Historical Table given in the Society's Annual Report for March 31, 1903, pp. 464–80, thirteen obsolete Serampore versions are not exhibited in these Specimens, and no verse in Ranon is yet to hand. The remaining **356** languages are all illustrated; and in addition there are given a verse in **Shan**, a second variety of **Xōsa** (**Kāfir**), and an example of **Saibai** besides one of **Mabuiag**: in all **359** languages and dialects, besides forty-four verses reduplicated in other letters. The total varieties of character represented in this book may be reckoned at more than **60**.

Total Specimens 403.

OXFORD
PRINTED AT THE UNIVERSITY PRESS
BY HORACE HART
PRINTER TO THE UNIVERSITY

PENNSYLVANIA
BIBLE SOCIETY,
701 WALNUT STREET,
PHILADELPHIA.

74-3-13

Ayer 10425

AYER
420
B58 J7
1903